

Laura Anttila

**VANHEMPIEN KOKEMUKSIA KASVATUSKUMPPANUUDEN
TOTEUTUMISESTA**

Kuvaileva kirjallisuuskatsaus

**VANHEMPIEN KOKEMUKSIA KASVATUSKUMPPANUUDEN
TOTEUTUMISESTA**

Kuvaileva kirjallisuuskatsaus

Laura Anttila
Opinnäytetyö
Syksy 2015
Sosiaalian tutkinto-ohjelma
Oulun ammattikorkeakoulu

TIIVISTELMÄ

Oulun ammattikorkeakoulu
Sosiaali-alan tutkinto-ohjelma

Tekijä: Laura Anttila

Opinnäytetyön nimi: Vanhempien kokemuksia kasvatuskumppanuuden toteutumisesta – Kuvaileva kirjallisuuskatsaus

Työn ohjaaja: Pirkko Pietilä

Työn valmistusluku- ja vuosi: syksy 2015

Sivumäärä: 46+4

Opinnäytetyön tavoitteena oli kirjallisuuskatsauksen metodia käyttämällä koota yhteen tutkimustietoa varhaiskasvatuksen kasvatuskumppanuudesta vanhempien kokemana, jotta varhaiskasvatuksen työalueen työntekijät voivat hyödyntää tätä tietoa kasvatuskumppanuutta suunniteltaessa ja kehitettäessä.

Kirjallisuuskatsauksen teoreettinen viitekehys koostui varhaiskasvatuksen käsitteen määrittelystä, kasvatuskumppanuudesta varhaiskasvatuksen yhteistyömuotona, vanhemmuuden tukemisesta kasvatuskumppanuuden avulla sekä vanhempien osallisuudesta lastensa varhaiskasvatuksessa. Tutkimusaineistona käytettiin ammattikorkeakoulutasoisten opinnäytetöiden tutkimustuloksia, joita analysoitiin teemoittelun avulla.

Tutkimustulosten perusteella vanhemmat pitivät kasvatuskumppanuutta merkityksellisenä osana päiväkotiyhteistyötä. Päivittäiset keskustelut, yhteisöllisyyden kokeminen, hoidon aloitusvaiheen pehmeät laskut sekä luottamus ja kuuleminen olivat asioita, joista vanhemmilla oli positiivisia kokemuksia ja joiden he kokivat vahvistaneen kasvatuskumppanuutta. Varhaiskasvatuskeskustelut, omahoitajuus ja tiedottaminen olivat aiheita, joista vanhemmilla oli monenlaisia kokemuksia ja mielipiteitä. Kehittämistä toivottiin etenkin sähköiseen viestintään, yhteisöllisyyden lisäämiseen sekä vanhempien ja työntekijöiden väliseen dialogiin.

Vanhempien kokemusten perusteella koostettiin kehitysehdotuksia kasvatuskumppanuuden parantamiseksi. Varhaiskasvatuskeskusteluja, omahoitajuutta sekä hoidon aloitusvaihetta tulee kehittää siten, että ne palvelevat sekä työntekijöiden että vanhempien tarpeita. Tiedottamisen kehittämistä on syytä jatkaa ja ottaa sähköinen tiedottaminen entistä laajemmin käyttöön. Päiväkodin yhteisöllisyyttä tulee lisätä. Vanhemmat tulee ottaa aiempaa paremmin mukaan sekä tapahtumien suunnitteluun että järjestämiseen, sillä heillä on paljon ideoita ja mahdollisesti myös suhteita, joiden avulla tapahtumia voidaan järjestää uusilla ja mielenkiintoisilla tavoilla. Työntekijöiden tulee kiinnittää entistä enemmän huomiota siihen, miten he ottavat vanhemmat vastaan heidän tullessaan päiväkodille. Huomiota tulee myös kiinnittää vanhempien tasapuoliseen kohteluun iästä, kansallisuudesta ja sukupuolesta riippumatta. Työntekijän kertoessa vanhemmalle lapsen hoitopäivästä tulee kiinnittää huomiota siihen, miten ja millaista palautetta annetaan. Lisäksi työntekijöiden tulisi opetella tunnistamaan entistä paremmin vanhempien ja perheiden yksilöllisyys.

Asiasanat: Varhaiskasvatus, kasvatuskumppanuus, osallisuus, yhteisöllisyys, dialogisuus

ABSTRACT

Oulu University of Applied Sciences
Degree Programme in Social Services

Author: Laura Anttila

Title of thesis: Parents' Experiences About Actualization of Educational Partnership – Descriptive Literature Review

Supervisor: Pirkko Pietilä

Term and year when the thesis was submitted: Autumn 2015 Number of pages: 46+4

Purpose of the study was to assemble evidence-based knowledge of parents' experiences about actualization of educational partnership in early childhood education. The aim was to describe parents' experiences and to present development proposals about how to develop educational partnership based on their experiences.

The study was qualitative and the method was a descriptive literature review. Results of six previous studies on the same subject were used as the data and it was analyzed using the method of thematic analysis.

Results revealed that parents regarded educational partnership as a meaningful part of the co-operation with kindergartens. Slow and relaxed pace when the child is starting daycare, daily conversations, trust, paying attention in one's communication and experiencing the sense of community were aspects that parents had positive experiences of and that they felt had strengthened the educational partnership. Primary nursing, early childhood education discussions and informing were aspects that divided parents' experiences. Development was requested particularly for electronic communication, dialogue between the parents and employees and the sense of community.

Multiple proposals were made for developing educational parenting based on the experiences of the parents. Early childhood education discussions, primary nursing and starting daycare needs to be developed to serve both employees and parents' needs better. Development of ways of informing needs to be continued and focused especially on electronic communications. Sense of community should be enhanced and parents should get to be more involved with the planning and organizing different events. Employees need to pay more attention to how they meet the parents when they come to kindergarten and how they describe children's day to them. Personnel working at the field of early childhood education can make use of the results of the study to advance the planning and development of educational partnership.

Keywords: Early childhood education, educational partnership, participation, sense of community

SISÄLLYS

1	JOHDANTO	6
2	KASVATUSKUMPPANUUS OSANA VARHAISKASVATUSTA.....	7
2.1	Varhaiskasvatus kasvun, kehityksen ja oppimisen tukena	7
2.2	Kasvatuskumppanuus sitoo kasvattajat yhteistyöhön.....	8
2.2.1	Osallisuuden kautta kumppanuuteen.....	10
2.2.2	Tukea vanhemmuuteen	12
3	TUTKIMUKSEN TAVOITE, TARKOITUS JA TUTKIMUSKYSYMYS.....	14
4	TUTKIMUKSEN TOTEUTUS.....	16
4.1	Tutkimusmenetelmä	16
4.2	Aineistonhankinta	17
4.3	Aineiston analyysi.....	20
4.4	Tutkimuksen eettisyys	21
4.5	Tutkimuksen luotettavuus.....	23
5	PÄIVITTÄINEN VUOROVAIKUTUS KUMPPANUUDEN RAKENTAJANA.....	25
6	YHTEISÖLLISYYS JA OSALLISUUS KUMPPANUUDEN MAHDOLLISTAJANA	27
7	JOKAINEN KUMPPANUUSSUHDE ON ERILAINEN.....	30
8	JOHTOPÄÄTÖKSET	32
8.1	Kehitysehdotuksia	35
9	POHDINTA	38
	LÄHTEET.....	42
	LIITTEET	47

1 JOHDANTO

Varhaiskasvatusta on toteutettu Suomessa jo vuosikymmeniä, ja yhteistyö vanhempien ja varhaiskasvatushenkilöstön välillä on vuosien varrella tiivistynyt ja noussut huomion kohteeksi. Asiaan on kiinnitetty erityistä huomiota 2000-luvulle tultaessa, ja käyttöön onkin yleisesti otettu käsite kasvatuskumppanuus. Varhaiskasvatus on kasvatuksellista vuorovaikutusta, jonka tavoitteena on edistää lapsen terveyttä, kasvua, kehitystä, oppimista ja aktiiviseksi kansalaiseksi tulemistä. Kasvatuskumppanuus taas on tärkeä osa varhaiskasvatuksen prosessia, jossa lapsen kasvattajat sekä päivähoiton henkilökunta tekevät yhteistyötä lapsen kasvun ja kehityksen tukemiseksi. Kasvatuskumppanuuden merkitys perustuukin vanhempien ja varhaiskasvatuksen ammattilaisten tiiviiseen yhteistyöhön, jonka tarkoituksena on turvata lapsen kokonaisvaltainen hyvinvointi.

Tutkimuksen aiheena olivat vanhempien kokemukset kasvatuskumppanuuden toteutumisesta päiväkotiyhteistyössä. Aikaisempia tutkimuksia kasvatuskumppanuudesta on tehty sekä työntekijöiden että vanhempien näkökulmasta hyvin paljon, mutta tieto on hajallaan eri julkaisualustoilla ja tätä tietoa oli tärkeää kerätä helpommin luettavaan ja hyödynnettävään muotoon. Kasvatuskumppanuuden edistämiseksi on tärkeää jatkaa työntekijöiden ja vanhempien kokemusten selvittämistä, sillä käytännön kokemukset kertovat omaa kieltään kumppanuusajattelun toimivuudesta. Myös vanhemmat ovat nykyään hyvin tietoisia kodin ja päiväkodin yhteistyön merkityksestä ja heillä on paljon kuulemisen arvoisia parannusehdotuksia. Tämän kirjallisuuskatsauksen tarkoituksena oli vanhempien sekä tutkijan omien kehitysehdotuksien saattaminen varhaiskasvatuksen työalueen työntekijöiden tietoon ja käytettäväksi.

Tutkimuksen tietoperusta koostui varhaiskasvatuksen käsitteen määrittelystä, kasvatuskumppanuudesta varhaiskasvatuksen yhteistyömuotona, vanhemmuuden tukemisesta kasvatuskumppanuuden avulla sekä vanhempien osallisuudesta lastensa varhaiskasvatuksessa. Tutkimus toteutettiin kuvailevana kirjallisuuskatsauksena. Tutkimusaineisto koostui ammattikorkeakoulutasoisten opinnäytetöiden tutkimustuloksista, jotka analysoitiin teemoittelun avulla.

2 KASVATUSKUMPPANUUS OSANA VARHAISKASVATUSTA

2.1 Varhaiskasvatus kasvun, kehityksen ja oppimisen tukena

Varhaiskasvatus on pienten lasten eri elämänpiireissä tapahtuvaa kasvatuksellista vuorovaikutusta. Tämän vuorovaikutuksen tavoitteena on edistää lapsen tervettä kasvua, kehitystä ja oppimista. Lähtökohtana varhaiskasvatukselle on laaja-alaiseen, monitieteiseen tietoon ja tutkimukseen sekä varhaiskasvatuksen menetelmien tuntemiseen perustuva kokonaisvaltainen näkemys lapsen kasvusta, kehityksestä ja oppimisesta. (Valtioneuvoston periaatepäätös varhaiskasvatuksen valtakunnallisista linjauksista 2002, 9; Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2005, 11.) Vanhempien ja kasvatuksen ammattilaisten kiinteää yhteistyötä, kasvatuskumppanuutta, tarvitaan, jotta perheiden ja kasvattajien yhteinen kasvatustehtävä muodostaa lapsen kannalta mielekkään kokonaisuuden. Varhaiskasvatuksessa korostetaan suunnitelmallista ja tavoitteellista vuorovaikutusta sekä yhteistoimintaa, jossa lapsen omaehtoisella leikillä on keskeinen merkitys. (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2005, 11.)

Mitä pienempi lapsi on, sitä enemmän hän tarvitsee aikuisen hoitoa ja huolenpitoa. Perushoitotilanteet ovat pienelle lapselle hyvän vuorovaikutuksen ja kohtaamisen opetteluun hetkiä. Kiireettömässä ja kasvokkain tapahtuvassa vuorovaikutuksessa lapsi saa peilin olemassaololleen ja itselleen. (Kaskela & Välimäki 2006.) Varhaiskasvatus on prosessi, jossa lapsi sosiaalistuu aktiiviseksi toimijaksi aikuisten tavoitteellisen ohjauksen, omaehtoisen elämyksellisen toiminnan sekä vertaisryhmäkontaktien avulla. (Kuokkanen 2006, 26 – 27.) Lapset leikkivät, liikkuvat, tutkivat ja etsivät sekä löytävät. Kasvattajan tehtävä on luoda kasvatusympäristö ja ilmapiiri, joka on lapselle sekä turvallinen että innostava ja missä lapsi voi löytää ja toteuttaa itseään monin eri tavoin. Lapsella on tarvittaessa oikeus tukeen, niin fyysisten, taidollisten, tunne-elämän kuin sosiaalisten taitojen osalta. Vanhempien ja kasvattajien tuntemus ja ymmärrys lapsesta ja hänen vahvuuksistaan luovat pohjan lapsen tuelle ja sen toteuttamiselle. (Kaskela & Välimäki 2006.) Varhaiskasvatuksen käytännön toiminnan tulee olla lapsilähtöistä. Lapsilähtöisessä työskentelyssä lapselle annetaan mahdollisuus ilmaista oma mielipiteensä ja tehdä itsenäisiä päätöksiä. Lapselle osoitetaan, että häneen luotetaan ja hänestä ollaan aidosti kiinnostuneita. Lapsilähtöisesti toimiva työntekijä on johdonmukainen tekemisissään päätöksissä ja osaa perustella ne lapselle. (Kuokkanen 2006, 26 – 27.)

Varhaiskasvatuksessa on myös otettu käyttöön vastuu aikuisuus, josta voidaan myös käyttää nimitystä omahoitajuus. Vastuu aikuisella tarkoitetaan nimettyä aikuista, joka vastaanottaa lapsen ja perheen päivähoidon alkuvaiheessa, tutustuu heihin sekä tutustuttaa perheen käytännön asioihin. Vastuu aikuisen tarkoituksena on toimia lapselle turvallisena aikuisena, joka luo vahvimman vuorovaikutussuhteen lapseen ja perheeseen hoidon alkuvaiheessa. (Kaskela & Kekkonen 2006, 44; Oulun kaupunki, viitattu 26.5.2015.) Lisäksi hän toimii eräänlaisena siltana ryhmän toisiin aikuisiin ja lapsiin uuteen ympäristöön perehdyttäessä. Vastuu aikuinen käy useimmat keskustelut ja laatii lapsen varhaiskasvatussuunnitelman yhdessä vanhempien kanssa. (Oulun kaupunki, viitattu 26.5.2015.)

2.2 Kasvatuskumppanuus sitoo kasvattajat yhteistyöhön

Kasvatuskumppanuus mielletään nykyään usein automaattisesti osaksi varhaiskasvatusta. Termiä käytetään usein ja välillä myös ohi asiayhteydestään, mutta ilman kasvatuskumppanuuden käsitteen ymmärtämistä ei voida luoda kunnollista varhaiskasvatuksen kasvatuskumppanuutta. (Järvinen, Laine & Hellman-Suominen 2009, 118) Kasvatuskumppanuus on vanhempien ja henkilöstön tietoista sitoutumista yhdessä toimimiseen lasten kasvun, kehityksen ja oppimisen prosessien tukemiseksi. Kasvatuskumppanuus perustuu siihen, että vanhemmilla on lastensa ensisijainen kasvatusoikeus ja – vastuu sekä tuntemus lapsestaan, kun taas henkilöstöllä on koulutuksensa antama tieto ja osaaminen sekä vastuu kasvatuskumppanuuden ja yhteistyön edellytysten luomisesta. Kasvatuskumppanuuden tulisi aina lähteä lapsen tarpeista, jolloin toimintaa ohjaa lapsen edun ja oikeuksien toteuttaminen. Yksi kumppanuuden tavoitteista on myös tunnistaa mahdollisimman varhain lapsen mahdollinen tuen tarve ja luoda yhdessä vanhempien kanssa yhteinen toimintastrategia lapsen tukemiseksi. (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2005, 31–32.)

Kasvatuskumppanuutta ohjaavat periaatteet ovat kuuleminen, kunnioitus, luottamus ja dialogi. Kuulevassa suhteessa asetetaan kuulemaan toisen ihmisen asiaa, ajatuksia ja puhetta. Kuuleminen sisältää aina läsnäolon vaatimuksen ollen eläytyvää kuuntelemista ja keskittymistä. Kuuleminen näyttäytyy kuunneltavalle aitona kiinnostuksena, empaattisuutena ja rehellisyytenä. Kuunteleminen vaatii riskien ottamista ja halua sekä uskallusta ottaa vastaan se, mitä toinen viestittää. Jotta kuunteleminen onnistuisi, kuuntelijan täytyy luoda turvallinen ja myönteinen ilmapiiri. Kuuntelemi-

sen kautta voidaan oppia hyväksymään, ymmärtämään ja kunnioittamaan toista ihmistä. Kunnioitus helpottaa todellisen vuorovaikutuksen syntymistä, jossa on mahdollista tuoda asioita esiin teeskentelemättä ja peittelemättä. Kunnioittava asenne tarkoittaa ihmisen arvostamista ja hyväksymistä, avoimuutta sekä myönteisyyttä. Luottamus taas rakentuu kuulemisen ja kunnioituksen periaatteista. Luottamuksen syntyyn tarvitaan aikaa, yhteisiä kohtaamisia ja vuoropuhelua. Vanhempien luottamus päivähoiton työntekijöitä kohtaan syntyy työntekijän ja lapsen välisestä hyvästä ja sensitiivisestä suhteesta, vanhempien mahdollisuudesta vaikuttaa lapsensa hoitoon, opetukseen ja kasvatukseen liittyviin asioihin, sekä vanhempien aiemmista kokemuksista samankaltaisista tilanteista ja asioista. Kasvatuskumppanuuden keskeinen tavoite on siis luoda luottamuksellinen ilmapiiri kaikelle työntekijöiden ja vanhempien vuoropuhelulle. (Kaskela & Kekkonen 2006, 32.)

Varhaiskasvatuksen kasvatuskumppanuus tulkitaan dialogiseksi, perhettä osallistavaksi yhteistyöksi, jossa perhe neuvottelee läheisessä yhteistyössä varhaiskasvatuksen asiantuntijoiden kanssa perheen päivähoitoratkaisuista ja lapsen kasvatustarpeista. Tällöin keskusteluissa välitetään puhetapoja, joilla joko pyritään vakuuttamaan tai viitataan toisen puolesta tietämiseen. Toisin sanoen päivähoito ei voi tietää perheen puolesta mikä on sille parasta eikä se voi vakuuttaa omalla asiantuntemuksellaan. Kasvatuskumppanuuden dialogisuus toimii myös toisinpäin eli perhe ei voi tehdä lapsen varhaiskasvatusta koskevia päätöksiä yksinomaan oman asiantuntemuksensa varassa. Kasvatuskumppanuus pitää sisällään ajatukset vanhempien osallisuuden vahvistamisesta, kasvatuskumppanuuteen liittyvän osaamisen kehittamisestä ja toimintayksiköiden kumppanuuskulttuurin rakentamisesta uudelta pohjalta. Kumppanuuden perusideana on etsiä vanhempia aktiivisia ja osallistavia yhteistyö- ja viestintätapoja, ja se perustuu näkemykseen siitä, että aito vuoropuhelu on kuulemista puolin ja toisin. (Järvinen, Laine & Hellman-Suominen 2009, 118; Kekkonen 2012, 8.) Dialoginen vuoropuhelu herättää lapsen eri kasvuympäristöt ja niissä toimivat vastuulliset aikuiset tunnistamaan lapsen hoito- ja kasvatuskäytäntöjen erilaiset toteutusvaihtoehdot. Vastakkainasettelun sijasta vaihtoehtona on jatkuva sekä kiinteä kodin ja päivähoiton vuoropuhelu. Kasvatuskumppanuus sitouttaa eri osapuolet todellisuuksia näkyväksi tekevään keskusteluun. (Kaskela & Kekkonen 2006, 14.)

Dialogi on portti kuulemisen ja kuulevan suhteen syntyyn. Dialogisuus voidaan nähdä vähintään kahden keskustelijan välisenä aktiivisena, sitoutuneena, vastavuoroisena, kunnioittavana, avoimena ja vilpittömänä kommunikaationa. Dialoginen vuoropuhelu perustuu kokemukseen, jossa on tullut kuulluksi. (Järvinen, Laine & Hellman-Suominen 2009, 119.) Dialogin ajatus perustuu tasarvoon ja siihen, että toisen puhe ei ole vähemmän tärkeää tai arvokasta. Erimielisyydet, suora

puhe ja rehellisyys kuuluvat dialogiseen vuoropuheluun. Varhaiskasvatuksen työntekijöiden ja vanhempien välinen kumppanuussuhde syntyy työntekijän tietoisena toiminnan tuloksena ja syvenee vähitellen henkilöstön ja vanhempien välisessä dialogisessa vuoropuhelussa. (Kaskela & Kekkonen 2006, 5, 38.) Dialogisuus on parhaimmillaan silloin, kun kumpikin osapuoli oppii ja voi muuttaa asenteitaan ja mielipiteitään, ja se vaatii keskustelijoiden välisen luottamuksen ja pyrkimyksen yhteisymmärrykseen. Dialogisuuden tulisi myös pyrkiä osapuolten aktiiviseen ja kiireettömään osanottoon. (Järvinen, Laine & Hellman-Suominen 2009, 119.)

Kasvatuskumppanuus on pohjana sille, että lapselle tärkeiden aikuisten yhteinen kasvatustehtävä muodostaa lapsen kannalta mielekkään elämäkokonaisuuden. Kasvatuskumppanuus voidaan nähdä varhaiskasvatuksen työntekijöiden ja vanhempien välisenä keskinäisenä ja vastavuoroisena vuorovaikutuksena, jota ohjaavat kuulemisen, kunnioituksen, luottamuksen ja dialogisuuden periaatteet. Työntekijä sitoutuu ammatilliseen kumppanuuteen ja luo suhdettaan perheisiin tavalla, jolla reflektiivinen lapsen hoidon, kasvatuksen ja opetuksen eri puolia pohtiva ja molempien osapuolten ymmärrystä hyödyntävä työtapo tulee mahdolliseksi. Työntekijä asettuu kumppanuudessa vanhemman rinnalle luodakseen vanhemmalle kokemuksen siitä, että henkilöstö toimii lasta koskevilla asioilla yhteisymmärryksessä vanhemman kanssa. Henkilökunta rakentaa kasvatuskumppanuutta jokaisen asiakasperheen kanssa tehden itse aloitteen kumppanuudelle. Päävastuu kumppanuuden ylläpitämisestä on kuitenkin lapsen vanhemmilla. (Kaskela & Kekkonen 2006, 20.)

2.2.1 Osallisuuden kautta kumppanuuteen

Osallisuus on yhteisöön osallistumista ja siinä osallisena olemista. Se tuottaa ihmisille hyvinvointia ja terveyttä, sillä osallisuus luo mielekkästä merkitystä elämään. Osallisuuden käänköpuolena on syrjäytyminen, jolla tarkoitetaan yhteisöllisen toiminnan ulkopuolelle jäämistä. Ihminen tarvitsee luottamusta muihin ihmisiin ja luottamus antaa toiminnalle merkitystä. (Terveiden ja hyvinvoinnin laitos, viitattu 26.5.2015)

Vanhemmalla on oikeus osallisuuteen lapsensa varhaiskasvatuksessa. Tämä tarkoittaa sekä konkreettista osallistumista ja toimintaa että kokemuksellista osallisuutta, sitoutumista lapsensa elämään myös varhaiskasvatuksessa. Vanhempien osallistamisessa merkittäväksi nousee kasvatus-

kumppanuus, jossa luodaan ja etsitään molemminpuolisen tiedonvaihdon kulttuuria. Päiväkotihenkilökunta sekä jakaa kaikille yhteistä varhaiskasvatustietoutta että vahvistaa perhe- ja lapsikohtaisen kokemuksellisen tiedon vaihtoa ja saantia. Kun vanhemmat tunnistavat ja tunnustavat omaa lastaan koskevan tiedon arvon, luo se perheelle tasa-arvoisemmat edellytykset osallistua myös päivähoidon suunnitteluun ja toimintaan. (Kaskela & Kekkonen 2006, 25 – 26.)

Vanhemmat voivat osallistua päiväkodin varhaiskasvatustoimintaan monella tapaa. Eräs näistä on vanhemman mahdollisuus olla mukana varhaiskasvatuksen suunnittelussa. Tämä koskee niin oman lapsen varhaiskasvatuksen suunnittelua, että koko lapsiryhmän, päivähoitoyksikön ja kunnan varhaiskasvatusta ja ajankohtaisten asioiden valmistelua. Vanhempi voi myös osallistua päivähoidon toimintaan olemalla mukana kasvatustilaisuuksissa, vanhempainilloissa, vanhempien ryhmissä, juhlien ja tapahtumien järjestämisessä sekä vanhempainneuvostoissa. Juuri nämä asiat ovat käytännön osallisuutta ja kasvatuskumppanuutta. Päivittäisten kontaktien eli lapsen haku- ja tuontitilanteiden kautta vanhempi osallistuu lapsen hoitopäivän aloituksen ja lopetuksen rutiineihin vahvistaen varhaiskasvatushenkilöstön ja vanhempien välistä kasvatuskumppanuutta. Vanhemman omaehtoisen ja oma-aloitteisen tekemisen, puhumisen ja jakamisen saadessa tilaa vahvistuu vanhemman toimintaan osallistuminen. (Lammi-Taskula & Varsa 2001, 39 – 41; Kaskela & Kekkonen 2006, 26.)

Vanhempien osallisuudesta päiväkodin toiminnassa on tehty joitain tutkimuksia. Kattaisen ja Kortelaisen (2009, 24–29) opinnäytetyönä tekemän tutkimuksen mukaan vanhemmat kokevat olevansa osallisena päiväkodin toimintaan, kun he tietävät päiväkodin toiminnasta ja kasvatuksesta. Esimerkiksi vanhempainillat ovat eräs tapa lisätä vanhempien osallisuutta. Myös kumppanuus vanhempien ja työntekijöiden välillä sekä huolen puheeksi ottaminen molemmin puolin on yksi osa osallistamista. Ongelmien esiintyessä on tärkeää, että asiat pystytään ottamaan esille ja ratkaisemaan yhteistyöllä. Myös varhaiskasvatussuunnitelmaa koskevat keskustelut ovat erittäin tärkeä vanhempien osallistamisen väline, jonka kautta myös moniammatillisuus tulee näkyväksi. (Kattainen & Kortelainen 2009, 24 – 29.)

2.2.2 Tukea vanhemmuuteen

Varhaiskasvatuspalvelut sekä muu lasten ja perheiden palvelu- ja tukijärjestelmä toimivat kokonaisuutena lasten varhaiskasvatuksen ja samalla myös vanhemmuuden tukena (Valtioneuvoston periaatepäätös varhaiskasvatuksen valtakunnallisista linjauksista 2002, 11). Koulun, sosiaalitoimen ja muiden viranomaisten on tuettava vanhempia heidän ottaessaan lain mukaisesti ensisijaisen vastuun lapsensa hyvinvoinnista ja tasapainoisesta kehityksestä (Lastensuojelulaki 417/2007 1:2.1-2 §). Myös varhaiskasvatuslaki mainitsee varhaiskasvatuksen tavoitteeksi toimimisen yhdessä lapsen sekä lapsen vanhemman tai muun huoltajan kanssa lapsen tasapainoisen kehityksen ja kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin parhaaksi. Lisäksi lapsen vanhempaa tai muuta huoltajaa tulee tukea kasvatustyössä. (Varhaiskasvatuslaki 36/1973 1:2a.)

Lastensuojelun tulee tukea vanhempia, huoltajia ja muita lapsen hoidosta ja kasvatuksesta vastavia henkilöitä lapsen kasvatuksessa ja huolenpidossa järjestämällä tarvittavia palveluja ja tukitoimia. Lastensuojelun lisäksi kunnan tulee järjestää lasten ja nuorten hyvinvoinnin edistämiseksi ehkäisevää lastensuojelua silloin, kun lapsi tai perhe ei ole lastensuojelun asiakkaana. Ehkäisevällä lastensuojelulla edistetään ja turvataan lasten kasvua, kehitystä ja hyvinvointia sekä tuetaan vanhemmuutta. Ehkäisevää lastensuojelua on tuki ja erityinen tuki, jota annetaan esimerkiksi opetuksessa, nuorisotyössä, päivähoidossa, äitiys- ja lastenneuvolassa sekä muussa sosiaali- ja terveydenhuollossa. (Lastensuojelulaki 417/2007 1:2.3 § & 1:3a.1-2 §.) Kuntalaisina lasten vanhemmat ovat oikeutettuja saamaan tietoa niin kunnan varhaiskasvatuspalveluista kuin muistakin kunnan lasten ja perheiden palveluista, jotta he pystyvät valitsemaan lapselleen ja perhetilanteeseensa soveltuvimman palvelun. (Valtioneuvoston periaatepäätös varhaiskasvatuksen valtakunnallisista linjauksista 2002, 12.)

Lammi-Taskulan ja Varsan (2001, 35) tekemässä tutkimuksessa päiväkodin työntekijät kuvaavat vanhemmuuden tukemisen päätavoitteeksi yhteistyön vanhempien kanssa. Myös kasvatuskysymyksessä tehtävä yhteistyö vanhempien kanssa koetaan tärkeäksi. Lisäksi avointa ja luottamuksellista vuorovaikutusta pidetään tärkeänä työntekijöiden ja vanhempien välillä. (Lammi-Taskula & Varsa 2001, 35.) Ovaska (2004, 60–61) taas kirjoittaa artikkelissaan tutkimuksesta, jossa on selvitetty Sateenkaari Kodon henkilökunnan kokemuksia vanhemmuuden tukemisesta, että Sateenkaari Kodon henkilökunnan näkevän vanhemmuuden tukemisen erityisesti vanhempien ja perheiden auttamisena. Lisäksi tärkeänä pidettiin työntekijöiden ja vanhempien välistä keskustelua ja

kuuntelemista. Työntekijöiden tehtävänä nähtiin ohjaaminen, kannustaminen ja opastaminen. Vanhemmuuden tukemisen ajateltiin myös olevan työntekijöiden ja vanhempien välistä tukevaa kanssakulkemista. Tuen tulisi kuitenkin olla yksilöllistä ja rajoja asettavaa. (Ovaska 2004, 60 - 61.)

3 TUTKIMUKSEN TAVOITE, TARKOITUS JA TUTKIMUSKYSYMYS

Tämän kirjallisuuskatsauksen tavoitteena on koota yhteen tutkimustietoa varhaiskasvatuksen kasvatuskumppanuudesta vanhempien kokemana, jotta varhaiskasvatuksen työalueen työntekijät voivat käyttää kirjallisuuskatsauksessa koottua tietoa hyväkseen kasvatuskumppanuutta suunniteltaessa ja kehitettäessä. Kirjallisuuskatsauksen tarkoituksena on kuvailla olemassa olevan tutkimusmateriaalin perusteella, minkälaisia kokemuksia vanhemmilla on kasvatuskumppanuuden toteutumisesta päiväkotiyhteistyössä sekä koostaa vanhempien kokemusten pohjalta kehittämisehdotuksia kasvatuskumppanuuden kehittämiseksi.

Tutkimuskysymys on: Millaisia kokemuksia vanhemmilla on kasvatuskumppanuuden toteutumisesta päiväkotiyhteistyössä?

Oppimistavoitteeni määrittyvät sosionomin (AMK) kompetenssien kautta. Tavoitteenani on opinnäytetyöprosessin aikana oppia kirjallisuuskatsaus tutkimuksen muotona käytännön tutkimustyön kautta. Tutkimuksellisen kehittämisosaamisen mukaan sosionomin tulee sisäistää reflektiivinen, tutkiva ja kehittävä työote sekä hänellä täytyy olla käytäntöpainotteista tutkimuksellista osaamista ja taitoa tuottaa uutta tietoa. Sosionomin tulee myös osata suunnitella, toteuttaa, arvioida ja raportoida sosiaalialan kehittämishankkeita (Oulun ammattikorkeakoulun opinto-opas 2014–2015, Sosionomin [AMK] osaamisprofiili.) Oppimistavoitteenani on lisäksi oppia tutkimuseettistä työskentelyä käytännössä tutkimustyön tekemisen kautta. Sosiaalialan eettisen osaamisen kompetenssin mukaan sosionomin (AMK) tulee olla sisäistänyt sosiaalialan arvot ja ammattieettiset periaatteet sekä sitoutua toimimaan niiden mukaisesti, ja lisäksi kyetä sosiaalialan ammattien edellyttämään eettiseen reflektioon (Oulun ammattikorkeakoulun opinto-opas 2014–2015, Sosionomin [AMK] osaamisprofiili).

Oppimistavoitteenani on parantaa asiakastyön osaamistani kirjallisuuskatsauksen avulla laajentamalla tietoperustani sekä perehtymällä varhaiskasvatuksen asiakasperheiden vanhempien kokemuksiin. Asiakastyön osaamisen kompetenssin mukaan sosionomin (AMK) tulee osata soveltaa ja arvioida erilaisia asiakastyön teoreettisia työorientaatioita ja työmenetelmiä (Oulun ammattikorkeakoulun opinto-opas 2014–2015, Sosionomin [AMK] osaamisprofiili). Opinnäytetyön tietoperustaa tehdessäni tavoitteenani on perehtyä kasvatuskumppanuuteen varhaiskasvatuksen työmenetelmänä mahdollisimman laajasti, jotta osaan johtopäätöksiä ja kehitysehdotuksia tehdessäni luoda

ideoita, joita olisi oikeasti mahdollista soveltaa käytännön varhaiskasvatustyöhön. Asiakastyön osaamiseen kuuluu myös se, että sosionomi osaa tukea ja ohjata tavoitteellisesti erilaisia asiakkaita ja asiakasryhmiä heidän arjessaan sekä luoda asiakkaan osallisuutta tukevan ammatillisen vuorovaikutus- ja yhteistyösuhteen (Oulun ammattikorkeakoulun opinto-opas 2014–2015, Sosionomin [AMK] osaamisprofiili).

4 TUTKIMUKSEN TOTEUTUS

4.1 Tutkimusmenetelmä

Laadulliselle tutkimukselle on tyypillistä, että tutkimus on kokonaisvaltaista tiedonhankintaa ja kerättävä tieto liittyy aina ihmisen tuottamiin merkityksiin. Siinä suositaan aineistolähtöistä analyysiä, tiedonantajien joukko on useimmiten pieni ja tutkimukset ovat ainutlaatuisia eli koskevat vain kyseistä aineistoa eivätkä siten ole suoraan yleistettävissä. Tiedonantajat tulee valita laadulliseen tutkimukseen tarkoituksenmukaisesti. (Tuomi 2007, 97.) Tarkoituksenmukaisuus näkyi tutkimukseen valitussa aineistossa, sillä haluttiin saada tietoa kokemuksista vanhemmilta, joilla oli kokemusta kyseisestä ilmiöstä eli kasvatuskumppanuudesta päiväkodin kanssa. Tämän vuoksi mukaan valikoitiin juuri kyseisestä aihepiiristä tehdyt tutkimukset. Riippumatta siitä, onko kyseessä laadullinen vai määrällinen tutkimus, on sen raportista myös selvittävä, miten vastaavanlainen tutkimus olisi mahdollista toteuttaa uudelleen. Laadullisen tutkimuksen kohdalla tämä tarkoittaa tutkimusta, jossa oletetaan tutkimuksen lähtökohdat jokseenkin samanlaisiksi sekä pyritään noudattamaan aiemmassa tutkimuksessa raportoitua tutkimustapaa, tulkintaa ja yleistämistä. Koska laadullisen tutkimuksen tutkimuskohteet ovat ainutkertaisia eikä laboratorointia voi käyttää, täydellistä vastaavuutta ei voi tavoittaa. Kirjallisuuskatsauksesta olisi kuitenkin periaatteessa mahdollista tehdä kontrollitutkimuksia, joiden avulla voitaisiin osoittaa tutkimuksen pätevyys. Tutkimuksen kulun kuvaus, käytetyt menetelmät ja tulkinnan perusteet on esitetty siten, että lukija pystyy mahdollisimman aukottomasti seuraamaan niitä ratkaisuja, joita tutkimuksessa on tehty sekä niitä periaatteita, joille tutkimuksen eteneminen kussakin vaiheessa on perustunut. (Varto 2005, 183–184.)

Tutkimus toteutettiin kuvailevana kirjallisuuskatsauksena. Kuvailevan tutkimuksen tarkoitus on esittää tutkittavasta ilmiöstä keskeisiä tutkimuksen kannalta kiintoisia piirteitä (Tuomi 2007, 126). Kirjallisuuskatsaus itsessään voidaan jakaa kolmeen perustyyppiin, jotka ovat kuvaileva kirjallisuuskatsaus, systemaattinen kirjallisuuskatsaus ja meta-analyysi. Kuvaileva kirjallisuuskatsaus on eräänlainen yleiskatsaus ilman muiden kirjallisuuskatsauksen lajien tarkkoja sääntöjä, jonka aineistot ovat suhteellisen laajoja. Tutkittava ilmiö pyritään kuitenkin kuvaamaan laaja-alaisesti ja sen ominaisuuksia voidaan luokitella tarvittaessa esimerkiksi teemoittain. Tämän kirjallisuuskatsauksen tavoitteena oli tiivistää aiemmin tehtyjä tutkimuksia ja ajantasaistaa tutkimustietoa. (Salminen 2011, 6-7)

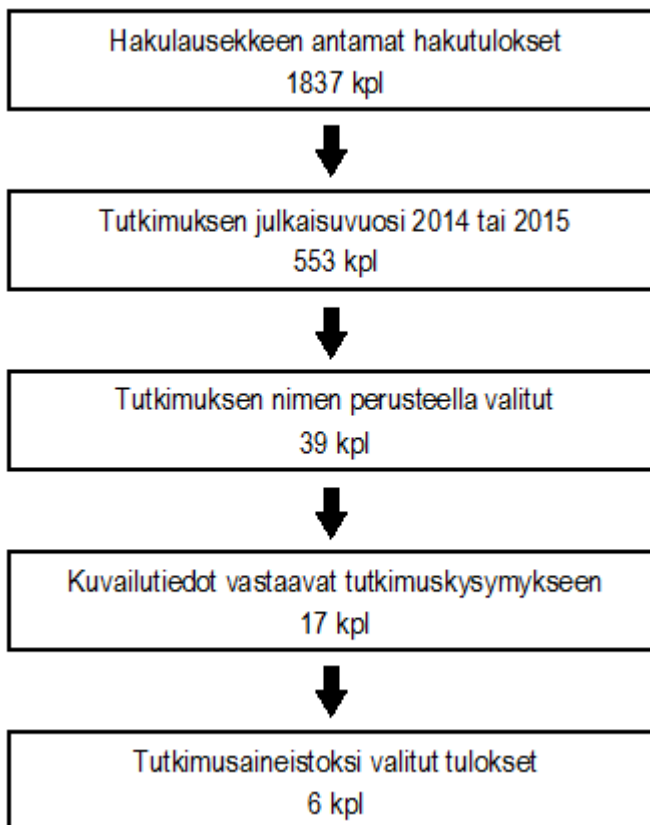
Kuvaileva kirjallisuuskatsaus perustui tutkimuskysymykseen ja tuotti valitun aineiston perusteella kuvailevan, laadullisen vastauksen. Sen vaiheita olivat tutkimuskysymyksen muodostaminen, aineiston valitseminen, kuvailun rakentaminen ja tuotetun tuloksen tarkasteleminen. Kuvaileva kirjallisuuskatsaus on luonteeltaan aineistolähtöistä ja ymmärtämiseen tähtäävää ilmiön kuvausta, mikä tuli esille aineiston valinnassa. Tällä tarkoitetaan sitä, että aineiston valinta sekä analyysi olivat aineistolähtöistä ja ne tapahtuivat osittain samanaikaisesti. Aineiston valinnassa kiinnitettiin huomio jokaisen alkuperäistutkimuksen rooliin suhteessa tutkimuskysymykseen vastaamiseen. Huomio kiinnitettiin esimerkiksi siihen, miten ne täsmensivät, jäsensivät, kritisoivat tai avasivat tutkimuskysymystä, mikä niiden näkökulma ja abstraktiotaso oli sekä mitä ne olivat suhteessa muuhun valittuun kirjallisuuteen. Kuvailevassa kirjallisuuskatsauksessa aineiston riittävyys määräytyi tutkimuskysymyksen laajuuden mukaan. (Kangasniemi, Utriainen, Ahonen, Pietilä, Jääskeläinen & Liikanen 2013, 291–292, 295.)

4.2 Aineistonhankinta

Kirjallisuuskatsauksen materiaali haettiin Theseus- tietokannasta. Hakulausekkeeksi hakuun muotoutui ”kasvatuskumppan* AND vanhem* AND varhaiskasvatu* OR päiväko* OR päivähoi*”, joka antoi ennen julkaisuvuoden rajausta yhteensä 1837 hakulausekkeeseen sopivaa hakutulosta. Hakulausekkeen muokkaus synonyymeillä tai muilla läheisesti aiheeseen liittyvillä sanoilla ei rajannut aineistoa yhtään suppeammaksi, joten alkuperäinen hakulauseke jäi voimaan. Tämän jälkeen hakutulokset järjestettiin julkaisuvuoden mukaan, jolloin selvisi, että materiaalia on tarpeen rajata julkaisuvuoden perusteella. Kirjallisuuskatsauksen lopulliset sisäänottokriteerit olivat:

- julkaisu on julkaistu vuonna 2014 tai 2015,
- julkaisu on suomenkielinen,
- julkaisu on raportoitu tutkimus, jossa vanhempien kokemuksia kasvatuskumppanuudesta on selvitetty,
- tutkimus on luettavissa kokonaisuudessaan netissä,
- aineisto koostuu monipuolisesti erilaisista vanhemmista.

Aluksi hakutuloksia rajattiin julkaisuvuoden (2014 tai 2015) mukaan, jonka jälkeen tuloksia oli 553. Seuraavaksi hakutuloksia rajattiin sen perusteella, kävikö tutkimuksen nimestä ilmi, että tutkimuksen aiheena olivat vanhempien kokemukset kasvatuskumppanuudesta. Osa tutkimusten nimistä ei kuvannut suoraan, kenen näkökulmasta kasvatuskumppanuutta tutkittiin. Siksi mukaan jatkotarkasteluun valittiin tässä vaiheessa myös ne tutkimukset, joiden nimessä mainittiin ”kokemuksia kasvatuskumppanuudesta”. Tarkempaan tarkasteluun valittiin 39 tutkimusta, joista tutkimalla, vastaavatko opinnäytetöiden kuvailutiedot tutkimuskysymykseeni, rajattiin aineisto 17 tutkimukseen. Näiden 17 tutkimuksen sisältöä ja erityisesti tuloksia tarkasteltiin suhteessa tutkimuskysymykseen, tarkoitukseen ja tavoitteeseen, ja lopulliseksi tutkimusaineistoksi kirjallisuuskatsaukseen valittiin kuuden (6) opinnäytetyön tulokset.

KUVIO 1. Aineiston hakuprosessi.

Aineisto oli kuvailevaan kirjallisuuskatsaukseen riittävän laaja, sillä tarkoituksena oli kuvailla kokemuksia, jolloin materiaalin laajuus ja määrä eivät olleet pääasioita. Aineistoissa haastatellut vanhemmat olivat eri puolilta Suomea ja mukaan valikoitui tarkoituksella esimerkiksi monikulttuurisia perheitä ja vuoropäivähoidon asiakkaana olevia perheitä. Tällä pyrittiin varmistamaan se, että aineiston vähäisestä määrästä huolimatta eri näkökulmat tulisivat kattavasti esille ja mahdolliset erot sekä samankaltaisuudet kokemuksissa saisivat tarvittavan huomion.

TAULUKKO 1. Kirjallisuuskatsauksen tutkimusaineisto.

Aarnio, A., Karila, A. & Pohjalainen, T. 2015.   Isien kokemuksia kasvatuskumppanuudesta - Tutkielma isien kokemuksista kasvatuskumppaneina päivähoitossa.   Metropolia ammattikorkeakoulu. Sosiaalialan koulutusohjelma. Opinnäytetyö.
Alvoittu, H. & Viitanen, J. 2015.   ”EN MÄ KUITENKAAN MITÄÄN KAUHEEN KORKEETA ARVOSANAA ANTAIS” Vanhempien osallisuuden ja yhteisöllisyyden toteutuminen vuoropäiväkotien kasvatusyhteistyössä.   Jyväskylän ammattikorkeakoulu. Sosiaalialan koulutusohjelma, YAMK. Opinnäytetyö
Hamani-Moilanen, H. 2014.   Monikulttuurinen kasvatuskumppanuus – monikulttuuristen perheiden kokemuksia kasvatuskumppanuudesta varhaiskasvatuksessa.   Laurea-ammattikorkeakoulu. Sosiaalialan koulutusohjelma. Opinnäytetyö.
Jussila, K., Koistinen, L. & Tuomikoski, M. 2014.   Vanhempien kokemuksia ja kehittämisideoita vanhempien osallisuudesta oululaisissa päiväkodeissa.   Oulun ammattikorkeakoulu. Sosiaalialan koulutusohjelma. Opinnäytetyö.
Sirviö, E. 2014.   Kasvatuskumppanuuden toteutuminen päivähoitossa - Vanhempien näkökulma.   Kemi-Tornion ammattikorkeakoulu. Sosiaalialan koulutusohjelma. Opinnäytetyö.
Valli, M. 2014.   Kasvatuskumppanuus kunnallisessa päiväkodissa vanhempien osallisuuden näkökulmasta.   Humanistinen ammattikorkeakoulu. Kansalaistoiminnan ja nuorisotyön koulutusohjelma. Opinnäytetyö.

4.3 Aineiston analyysi

Aineiston analyysimenetelmänä kirjallisuuskatsauksessa käytettiin aineiston teemoittelua. Teemoittelu on laadullisen aineiston pilkkomista ja ryhmittelyä erilaisten aihepiirien mukaan. Aineis-

tosta pyrittiin löytämään ja erottelemaan tutkimusongelman kannalta olennaiset aihepiirit, jotka voivat olla teemoittelussa joko yhdistäviä tai erottavia tekijöitä. (Kajaanin ammattikorkeakoulu 2015, viitattu 26.5.2015; Silius 2008, viitattu 26.5.2015). Teemoittelu analyysimenetelmänä etenee teemojen muodostamisesta ja ryhmittelystä niiden yksityiskohtaisempaan tarkasteluun (Jyväskylän yliopiston Koppa, viitattu 19.11.2015). Teemat ovat tutkijan aktiivisen työskentelyn ja ajattelun avulla muodostettuja, ja ne puretaan auki osoittaen teemojen tarpeellisuus ja keskeisyys aineistossa. Teemat eivät ole pelkkää aineiston lajittelua varten vaan ne tulee valjastaa palvelemaan tutkimuksen tavoitteita. Teemoittelua tulee pyrkiä tekemään mahdollisimman perusteellisesti ja lisäksi teemoittelun antia on usein paikallaan tiivistää edelleen. (KvaliMOTV, viitattu 19.11.2015.)

Teemoittelua voidaan tehdä teoriaohjaavasti tai aineistolähtöisesti tutkimuksesta riippuen (KvaliMOTV, viitattu 19.11.2015). Kuitenkin laadullisen tutkimuksen aineiston analysointi on yleensä aineistolähtöistä (Kiviniemi 2001, 68). Aloitin teemoittelun lukemalla aineiston läpi useaan kertaan ja sen jälkeen valitsin aineistolähtöisen lähestymistavan eli rakensin aineiston pohjalta teemat. Aineisto teemoiteltiin seuraavien seitsemän aihepiirin mukaan: hoidon aloitus, haku – ja tuontitilanteet, varhaiskasvatuskeskustelut, omahoitajuus, yhteisöllisyys, sähköinen viestintä sekä kehitysehdotukset (liite 1). Kiviniemen (2001, 68) mukaan aineistolähtöisessä analysoinnissa jäsennetään etukäteen luokiteltujen muuttujien sijaan aineistosta käsin ne teemat, jotka ovat tutkittavan ilmiön kannalta tulkittavissa merkityksellisiksi. Aineistolähtöinen analyysi voi vaikuttaa sattumanvaraiselta ja intuitiiviselta. Tutkijan tulee kuitenkin reflektoida tekojaan sekä arvioida tutkimuksen luotettavuutta ja pätevyyttä siten, että lukija saa tietoa tutkimuksen taustoista ja tutkimusprosessin aikana tehdyistä valinnoista. (KvaliMOTV, viitattu 19.11.2015.) Teemat muotoutuivat hyvin konkreettisiksi päiväkotiarjen ja kasvatuskumppanuuden yhteistyömuodoiksi, sillä juuri näiden asioiden kautta vanhemmat kokivat kumppanuuden. Samat aiheet toistuivat useissa tutkimuksissa, joten niiden voi olettaa olevan vanhempien kasvatuskumppanuuden jäsentämisen kannalta merkityksellisiä. Teemoittelun jälkeen aineistoa tiivistettiin tulosten muotoon.

4.4 Tutkimuksen eettisyys

Tutkimuksen ja etiikan yhteys on kaksisuuntainen. Tutkimuksen tulokset vaikuttavat eettisiin valintoihin, mutta myös eettiset kannat vaikuttavat tutkijan tieteellisessä työssä tehtyihin ratkaisuihin. Eettisten kysymysten tuleekin olla koko tutkimustoiminnan lähtökohta. (Tuomi 2007, 143.) Eettiset

periaatteet edellyttävät, että tutkimustuloksiin vaikuttavat tekijät on tuotava julki. Kirjallisuuskatsauksessa tuotiin asianmukaisesti esille käytetyt aineistot, lähteet ja metodit. Usein kaikkea taustatietoa on mahdotonta kertoa jo raportin rajallisuuden takia, mutta kaikki se, mikä on tulkinnan tai toistettavuuden kannalta oleellista, kerrottiin työssä. Erittäin tärkeä osa tutkimuksen eettisyyden arviointia on arvioida myös tutkimuksen vaikuttavuutta. (Clarkeburn & Mustajoki 2007, 101–102.) Tutkimusaihe on yhteiskunnallisesti tärkeä ja hyödyllinen, sillä varhaiskasvatuksen kasvatuskumppanuutta on kehitetty ja tutkittu jo useita vuosia, mutta tutkittu tieto on hajallaan. Kokoamalla vanhempien kokemuksia yhteen hyödytetään sekä nostetaan esille kasvatuskumppanuutta ja varhaiskasvatusta. Tätä kautta on mahdollista olla vaikuttamassa lasten, vanhempien ja työntekijöiden hyvinvointiin ja varhaiskasvatuksen laatuun.

Kirjallisuuskatsauksessa noudatettiin hyviä tieteellisiä käytäntöjä, joiden avulla pyrittiin takaamaan sekä tutkimuksen eettisyys, luotettavuus että uskottavuus. Tutkimustyössä, tulosten tallentamisessa ja esittämisessä sekä lähdetutkimusten arvioinnissa painotettiin rehellisyyttä, huolellisuutta ja tarkkuutta. (Tutkimuseettinen neuvottelukunta 2015, viitattu 26.5.2015.) Opinnäytetyön tekstistä tulee selvitä, kenen ideoista, tuloksista, johtopäätöksistä tai kehittämissuunnitelmista milloinkin puhutaan (Hakala 2004, 138). Työssä mainittujen tutkijoiden, kirjoittajien ja ammattilaisten työ sekä saavutukset otettiin asianmukaisella tavalla huomioon siten, että heihin viitattiin ammattikorkeakoulun opinnäytetyöohjeen käytäntöjen mukaisesti ja kunnioitettiin tekijöiden tekemää työtä. (Tutkimuseettinen neuvottelukunta 2015, viitattu 26.5.2015.) Eettisesti korkeatasoisen tutkimus- ja kehittämistyön lähtökohtien mukaisesti työssä ei plagioitu eli esitetty toisen tekijän tekstiä omana ilman viitettä. Kaikki opinnäytetyössä mainitut lähteet myös merkittiin lähdeluetteloon (Hakala 2004, 138).

Kirjallisuuskatsauksessa sovellettiin tieteellisen tutkimuksen kriteerien mukaisia, eettisesti kestäviä tutkimus-, tiedonhankinta- ja arviointimenetelmiä. Katsaus myös suunniteltiin, toteutettiin sekä raportoitiin tieteelliselle tiedolle asetettujen vaatimusten mukaan. (Tutkimuseettinen neuvottelukunta 2015, viitattu 26.5.2015.) Tutkimustulokset perustuivat vain kirjallisuuskatsaukseen valittuun aineistoon eikä niitä tietoisesti itse keksitty, vääristelty tai esitetty puolueellisesti, mikä olisi hyvän tutkimuskäytännön vastaista (Clarkeburn & Mustajoki 2007, 43; Hakala 2005, 138). Näiden käytäntöjen mukaisesti huolehdittiin myös siitä, että tutkimustuloksia tai käytettyjä menetelmiä ei esitetty puutteellisesti tai harhaanjohtavasti (Hakala 2005, 138). Tavoitteena oli mahdollisimman hyvin ja tarkasti tehty tutkimus (Clarkeburn & Mustajoki 2007, 43).

4.5 Tutkimuksen luotettavuus

Oulun ammattikorkeakoulun kirjallisuuskatsauksen ohjeessa (2013) määritellään, että kirjallisuuskatsauksen luotettavuuden arviointiin kuuluu sekä hakuprosessin että oman aineiston analyysin luotettavuuden arviointi. Opinnäytetyön luotettavuuden lisäämiseksi oltiin tietoisesti kriittinen ja rehellinen koko tutkimusprosessin ajan sekä tiedostettiin, että kaikki tutkijan tekemät valinnat ja niiden asianmukainen perusteleminen vaikuttivat tutkimuksen luotettavuuteen. (Oulun ammattikorkeakoulu 2013, viitattu 26.5.2015.)

Kirjallisuuskatsauksen luotettavuutta arvioidessa kiinnitettiin huomiota myös siihen, olivatko aineistona käytetyt tutkimukset luotettavia. Aineiston luotettavuutta parannettiin siten, että ei luotettu liikaa tutkimuksen tekijän omiin johtopäätöksiin, vaan käytettiin omien johtopäätösten pohjana vain esitellyjä tutkimustuloksia. Lisäksi kiinnitettiin huomiota siihen, miten käytetyn aineiston tieto oli kerätty ja kuinka tutkittavat olivat valikoituneet. Luotettavuutta arvioitaessa täytyi ottaa huomioon myös se, että kirjallisuuskatsauksen materiaali oli niin kutsuttua ”toisen käden tietoa”, sillä materiaalina käytettävien tutkimusten tekijät olivat hankkineet oman materiaalinsa tutkittavilta henkilöiltä, ja kirjallisuuskatsaukseen saatiin käytettäväksi vain tekijöiden tutkimukseensa rajaama ja valitsema materiaali. Luotettavuuteen kuuluu myös se, että tutkittavien yksityisyyden suoja varmistetaan (Tuomi 2007, 151). Kirjallisuuskatsauksessa ilmoitettiin asianmukaisesti aineistona käytettävien tutkimusten tekijät, mutta myös luotettiin siihen että nämä tekijät olivat varmistaneet tutkimuksessaan tutkittavien anonymiteetin. Tämän varmistamiseksi perehdyttiin aineistona olevien tutkimusten luotettavuuteen ja varmistettiin, että tutkittavien anonymiteetti oli asianmukaisella tavalla otettu huomioon.

Tutkimuksen luotettavuuteen vaikuttaa myös tutkimuksen kesto. Se, minkälaisella aikataululla tutkimus on tehty, voi vaikuttaa lopullisiin tuloksiin. (Tuomi 2007, 152.) Opinnäytetyö tehtiin reilun puolen vuoden mittaisella ajanjaksolla. Prosessi käynnistettiin toukokuussa 2015 ja opinnäytetyön yhteistyösopimus tehtiin kesäkuussa 2015 (liite 2), jonka jälkeen aineiston analysointiin ja tulosten tuottamiseen käytettiin aikaa kolme kuukautta. Aikataulu lisää luotettavuutta siksi, että työtä ei kiirehditty ja se oli aikaa tehdä mahdollisimman huolellisesti lepopäiviä pitäen. Toisaalta opinnäytetyön tekemiseen ei kulunut niin kauan aikaa, että ajankohtainen tieto olisi ehtinyt muuttua tai esimerkiksi tutkimustulosten uskottavuus kärsiä. Lisäksi tutkimuksen luotettavuutta pyrittiin paranta-

maan tutkimusprosessin johdonmukaisuudella sekä kuvaamalla ja perustelemalla koko tutkimusprosessia, jotta kuka tahansa voi tarvittaessa perehtyä aiheeseen lisää tai toistaa samantapaisen tutkimuksen (Metsämuuronen 2006, 202).

5 PÄIVITTÄINEN VUOROVAIKUTUS KUMPPANUUDEN RAKENTAJANA

Vanhemmat korostivat sitä, kuinka merkittäviä päivittäiset keskustelut tuonti- ja hakutilanteissa henkilökunnan kanssa ovat kasvatuskumppanuuden kehittymisen kannalta (Jussila, Koistinen & Tuomikoski 2014, 27; Valli 2014, 36; Alvoittu & Viitanen 2015, 27). He toivoivat, että työntekijöillä olisi tarpeeksi aikaa vanhemmille, jotta keskustelut kasvatuskumppaneiden välillä mahdollistuisivat (Jussila, Koistinen & Tuomikoski 2014, 29). Vanhempien kokemukset työntekijöiden suhtautumisesta heihin tuonti- ja hakutilanteissa kuitenkin vaihtelivat suuresti. Hamani-Moilasen (2014, 29) tutkimuksessa vanhemmat kokivat päiväkodin ilmapiirin olevan hyvä, ja luottamuksen tunnetta lisäsi sekä henkilökunnan avuliaisuus että kokemus siitä, että vanhemmat ovat tervetulleita päiväkotiin lapsia tuomaan ja hakemaan. Osa Alvoittun ja Viitanen (2015, 39) tutkimuksessa mukana olleista vanhemmista arveli henkilökunnan olevan ärsyyntyneitä, mikäli vanhempi viipyi tuonti- ja hakutilanteissa päiväkodilla hieman pidempään, eivätkä he kokeneet itseään tervetulleeksi päiväkodille. Toisaalta muutamalla vanhemmista oli kokemus, ettei heidän saapumistaan päiväkodille useinkaan huomioida millään tavoin. (Alvoittu & Viitanen 2015, 39.) Jussilan, Koistisen ja Tuomikosken (2014, 27) tutkimuksen vanhemmat otettiin heidän kokemustensa mukaan aamulla kii-reestä huolimatta aina henkilökohtaisesti vastaan.

”Vanhempien mielestä päivittäiset kanssakäymiset työntekijöiden kanssa olivat tärkeimpiä yhteistyön kannalta.”

”- vanhemmat pitivät ensiarvoisen tärkeänä kasvatuskumppanuuden kehittymisen kannalta sitä, että henkilökunta kertoo päivittäin hakutilanteessa lapsen hoitopäivän kuulumiset.”

Kysyttäessä kasvatuskumppanuuden määritelmää Aarnion, Karilan ja Pohjalaisen (2015, 23) tutkimuksen vanhemmat toivat yhtenä osana esille sen, että lasta hoitoon jättäessä jää turvallinen olo. Luottamusta kasvatuskumppanuteen edesauttoivat vanhempien huomioiminen lapsen tuonti- ja hakutilanteissa, kerrotut kuulumiset lapsen hoitopäivästä sekä se, että lapset haluavat mennä päiväkotiin. (Hamani-Moilanen 2014, 28; Sirviö 2014, 32–36; Valli 2014, 36.) Kokemukset molempien vanhempien tasapuolisesta kohtelusta vaihtelivat. Osa vanhemmista koki isää ja äitiä kohdeltavan tasa-arvoisina vanhempina, joidenkin mielestä taas esimerkiksi tiedonsaanti hoitopäivästä vaihteli riippuen siitä, kumpi vanhemmista on lasta hakemassa. (Hamani-Moilanen 2014, 35; Sirviö 2014, 34.)

Myös vanhempien kokemukset lapsen hoitopäivästä saadusta palautteesta olivat eriäviä. Jotkut vanhemmista odottivat kuulevansa myös lapsen kanssa ilmenneistä haasteista ja muista asioista, eikä pelkästään että ”kaikki sujuu hyvin” (Sirviö 2014, 37). Osa vanhemmista puolestaan koki, että henkilökunta antoi enimmäkseen negatiivisiin asioihin keskittyvää tietoa lapsen päivästä mikä teki palautteen vastaanottamisesta raskasta (Hamani-Moilanen 2014, 31; Alvoittu & Viitanen 2015, 33). Vanhemmat myös toivoivat yksityiskohtaisempaa tietoa lapsen päivästä ja kehityksestä, sillä he kokivat palautteen pinnalliseksi ja rutiininomaiseksi (Jussila, Koistinen & Tuomikoski 2014, 27; Sirviö 2014, 38).

Vanhemmat pitivät omahoitajuutta pääasiassa hyvänä asiana kasvatuskumppanuuden kannalta, ja korostivat sen merkitystä pienille lapsille näiden tarvitseman turvan takia (Jussila, Koistinen & Tuomikoski 2014, 29; Sirviö 2014, 36; Alvoittu & Viitanen 2015, 26–27). Omahoitajuus koettiin hyvänä asiana silloin, kun omahoitaja oppii tuntemaan lapsen ja perheen paremmin, jolloin omahoitaja osaa kertoa lapsen asioista vanhemmille parhaiten ja vanhemmat voivat puhua hänelle perheen asioista avoimesti. Omahoitajuus ei kuitenkaan näy vanhempien mukaan arjessa, sillä kaikilta hoitajilta voi kysyä, jos on jotain kysyttävää, monet työntekijät tietävät lapsen asioista ja lapset pystyvät turvautumaan useaan hoitajaan. (Jussila, Koistinen & Tuomikoski 2014, 29–30; Sirviö 2014, 36–38.) Omahoitajuutta tärkeämpää vanhempien mielestä olisi, että työntekijät eivät vaihtuisi vaan samat tutut hoitajat toimisivat lasten kanssa. Henkilökunnan suuri vaihtuvuus oli vanhempien mielestä harmillista. (Jussila, Koistinen & Tuomikoski 2014, 28; Valli 2014, 38; Alvoittu & Viitanen 2015, 26–27.) Vanhemmat esittivät myös toiveita kerran viikossa tai kuukaudessa käytävästä yhteenvetokeskustelusta lapsen asioista ja perheen kuulumisista vanhempainvartin tyyliin, ja nämä keskustelut voitaisiin käydä omahoitajan kanssa (Sirviö 2014, 37; Aarnio, Karila & Pohjalainen 2015, 27).

”- omahoitajan tullessa perheelle tutummaksi, hänelle on helpompi kertoa perheen asioista.”

”Omahoitaja, joka huolehtii lapsesta varsinkin hoidon alkuvaiheessa, koettiin hyvänä erityisesti pienten lasten vanhempien taholta.”

6 YHTEISÖLLISYYS JA OSALLISUUS KUMPPANUUDEN MAHDOLLISTAJANA

Jussilan, Koistisen ja Tuomikosken (2014, 27, 33–34) tutkimuksen vanhemmat eivät kokeneet päiväkodeja yhteisöllisinä paikkoina, vaan harmittelivat yhteisöllisyyden puutetta toivoen asiaan parannusta. Toive oli, että päiväkodeista tulisi paikkoja, joista sekä työntekijät, lapset että vanhemmat voisivat olla ylpeitä. (Jussila, Koistinen & Tuomikoski 2014, 27, 33–34.) Vanhemmat kokivat päiväkodin järjestämät juhlat ja tapahtumat merkityksellisiksi kasvatuskumppanuuden tukemisen sekä osallisuuden kannalta (Sirviö 2014, 35; Valli 2014, 43). He toivoivat lisää yhteisiä tapahtumia päiväkodin henkilökunnan ja kaikkien perheiden kesken, ja näihin tapahtumiin tulisi voida osallistua koko perheen (Jussila, Koistinen & Tuomikoski 2014, 33; Hamani-Moilanen 2014, 38; Valli 2014, 43; Aarnio, Karila & Pohjalainen 2015, 26; Alvoittu & Viitanen 2015, 35, 40).

”Yhteisen toiminnan koettiin edistävän ja lämmittävän suhdetta perheiden ja työntekijöiden kesken.”

”Koko perheen tapahtumat, joissa oli rentoa yhdessä oloa, koettiin mieluisiksi.”

Vanhemmat tutustuisivat mielellään toisiin perheisiin tapaamisten kautta ja laajentaisivat sitä kautta myös lasten kaveripiiriä (Hamani-Moilanen 2014, 38; Jussila, Koistinen & Tuomikoski 2014, 33; Sirviö 2014, 35; Valli 2014, 45; Aarnio, Karila & Pohjalainen 2015, 26; Alvoittu & Viitanen 2015, 35). Heidän mielestään oli hyvä, että tapahtumat ovat päiväkodin työntekijöiden suunnitteleimia ja järjestämiä (Jussila, Koistinen & Tuomikoski 2014, 27, 33, Aarnio, Karila & Pohjalainen 2015, 26–27). Erityisesti useat vanhemmat toivoivat isää aktivoivaa sekä heidän yhteisöllisyyttään tukevaa toimintaa, ja ehdottivat isien osallistumisen takaamiseksi esimerkiksi lunitöiden tekoa tai teemailtoja kuten isien yhteistä keskustelutilaisuutta (Valli 2014, 41; Aarnio, Karila & Pohjalainen 2015, 26–27). Muita esimerkkejä tapahtumista, jotka vanhempain mielestä lisäävät yhteisöllisyyttä ja joita pitäisi järjestää enemmän, olivat vanhempainillat, pihatapahtumat, talkoot, urheilupäivät ja kulttuuriillat (Jussila, Koistinen & Tuomikoski 2014, 33; Sirviö 2014, 35; Valli 2014, 43; Aarnio, Karila & Pohjalainen 2015, 26; Alvoittu & Viitanen 2015, 35).

”Vanhemmat toivat esille - - toiveen siitä, että he voisivat tutustua paremmin nimenomaan oman lapsensa pienryhmän vanhempiin.”

”- vanhemmat antoivat ymmärtää, että yhteisten tapaamisten kautta löytyy - - ystäväperheitä ja samalla saa vertaistukea lasten kasvatukseen.”

Vanhemmat kokivat tiedonkulun kodin ja päiväkodin välillä ongelmalliseksi (Jussila, Koistinen & Tuomikoski 2014, 31; Sirviö 2014, 33; Aarnio, Karila & Pohjalainen 2015, 28; Alvoittu & Viitanen 2015, 30). Vanhempien mielestä päiväkodin asioista tulisi tiedottaa aikaisemmin, jotta niihin olisi aikaa varautua. Tieto tapahtumista ei tule riittävän ajoissa vaan viikon tai kahden varoitusajalla. (Jussila, Koistinen & Tuomikoski 2014, 31; Alvoittu & Viitanen 2015, 31.) Vanhemmat toivoivat päiväkodin henkilökunnan ja perheiden välille Wilman tai peda.netin tapaista keskustelu- ja tiedotuskanavaa, joka toimisi molemminpuoliseen viestintään (Sirviö 2014, 33; Aarnio, Karila & Pohjalainen 2015, 28). Palvelusta pitäisi heidän mukaansa löytyä kaikki päiväkodin tiedotteet sekä päivä- ja viikko-ohjelmat. Erityisesti tällainen järjestelmä helpottaisi perheitä, joiden lapset ovat hoidossa osa-aikaisesti. (Jussila, Koistinen & Tuomikoski 2014, 31; Aarnio, Karila & Pohjalainen 2015, 28). Pelkän sähköisen tiedottamisen lisäksi vanhemmat toivoivat, että työntekijät mainitsisivat uusista asioista myös suullisesti tai kirjallisesti (Jussila, Koistinen & Tuomikoski 2014, 31).

”Vanhemmista - - puolet viestivät, että he olisivat halukkaita osallistumaan esim. vanhempainiltoihin tai muihin tapahtumiin, mutta työvuorojärjestelyjen vuoksi se ei ole aina mahdollista. - - viitattiin tiedotuksen ongelmallisuuteen, tieto tapahtumista ei tule riittävän ajoissa.”

Kokonaisuudessaan kokemukset sähköisestä viestinnästä kasvatuskumppanuuden välineenä olivat ristiriitaisia. Sirviön (2014, 33) tutkimuksen vanhemmat kokivat sähköpostin hyväksi viestimiskeinoksi, ja kertoivat sähköpostin käytön tukevan päiväkodin työntekijöiden ja perheiden välistä yhteistyötä. Vallin (2014, 42) tutkimuksen vanhemmat kokivat sähköisen viestinnän olevan helppo tapa jakaa tietoa ja olla yhteydessä päiväkodin työntekijöihin. Vanhemmat olivat myös kiinnostuneita olemaan yhteydessä muihin vanhempiin sähköisen viestinnän, esimerkiksi blogin kautta. (Valli 2014, 42.) Hamani-Moilasen (2014, 37) tutkimuksen vanhemmilla oli kokemusta Tenavanetti-palvelusta. Osa vanhemmista käytti palvelua ja piti sitä hyvänä, kun taas osa ei pitänyt sen käytöstä

eikä pitänyt sitä hyvänä kanssakäymisenä päiväkodin työntekijöiden kanssa. Tenavanetti ei kuitenkaan ollut vanhempien mukaan vähentänyt arjen kohtaamisten tai kasvatuskumppanuuden merkitystä tai toteutumista. (Hamani-Moilanen 2014, 37.) Vanhemmat myös ehdottivat Vallin (2014, 42) tutkimuksessa sosiaalista mediaa yhteistyön väyläksi ja oman osallisuutensa lisääjäksi, kun taas Jussilan, Koistisen ja Tuomikosken (2014, 31) tutkimuksen vanhemmat eivät innostuneet sosiaalisen median käytöstä päiväkodin tiedottamisessa (Jussila, Koistinen & Tuomikoski 2014, 31; Valli 2014, 42).

”Tutkimusaineistossani nousi vahvasti esille vanhempien toive sähköisen viestinnän lisäämisestä (sähköposti, blogi ja facebook).”

7 JOKAINEN KUMPPANUUSSUHDE ON ERILAINEN

Osa tutkimusten vanhemmista ei kokenut päiväkodin ja kodin kasvatusperiaatteiden olevan yhteisiä ja tarpeeksi dialogisia. Jotkut vanhemmista kokivat, että päiväkodissa asiat hoidetaan päiväkodin tavalla ja kotona vanhempien tavalla (Hamani-Moilanen 2014, 36–37). Toiset taas olivat sitä mieltä, että vaikka yhteisistä toimintatavoista oli keskusteltu, olisi niistä tärkeää keskustella vielä enemmän. Yhteisistä toimintatavoista päättäminen ja niiden mukaan toimiminen mahdollistaisi johdonmukaisen toiminnan sekä kotona että päiväkodissa. (Jussila, Koistinen & Tuomikoski 2014, 28.)

”Vanhemmat kokivat vanhempien ja päiväkodin työntekijöiden yhteiset toimintatavat tärkeiksi yhteistyön kannalta.”

Säännöllisesti järjestettävät varhaiskasvatuskeskustelut vanhemmat kokivat tärkeiksi tilanteiksi, joiden avulla he pääsivät lähemmäksi lapsen hoitopaikan arkea ja joissa yhdessä työntekijän kanssa keskityttiin rauhassa puhumaan lapsen asioista (Jussila, Koistinen & Tuomikoski 2014, 30; Valli 2014, 37; Alvoittu & Viitanen 2015, 29). Sirviön (2014, 34) tutkimuksen vanhempien mukaan varhaiskasvatuskeskusteluissa näkyi molempien kasvatuskumppaneiden sitoutuminen kasvatustyöhön. Suurin osa Hamani-Moilasen (2014, 31, 36) tutkimuksessa haastatelluista vanhemmista koki, että keskustelut ovat palvelleet tarpeita ja että tärkeistä asioista on keskusteltu. Vanhemmat kokivat, että keskusteluissa sovitut asiat ovat myös toteutuneet. (Hamani-Moilanen 2014, 31, 36.) Alvoittu ja Viitanen (2015, 37) tutkimuksessa vanhemmat olivat kuitenkin sitä mieltä, että varhaiskasvatuskeskusteluissa yhdessä sovitut asiat eivät toteutuneet käytännössä. Vanhemmat esittivät toiveita, että varhaiskasvatus- ja päivittäisissä keskusteluissa läpikäytyt asiat, esimerkiksi huolet, vietäisiin paremmin eteenpäin ja myös muun henkilökunnan tietoon (Jussila, Koistinen & Tuomikoski 2014, 29; Valli 2014, 37; Alvoittu & Viitanen 2015, 34).

”Vanhempien mielestä oli - - tärkeää, että vasu-keskustelu järjestetään säännöllisesti, sillä vasu-keskustelussa on mahdollisuus rauhalliseen keskusteluun päiväkodin henkilökunnan kanssa.”

”Vasukeskusteluja pidettiin antoisina ja ne mahdollistivat yhteisen keskustelun koskien lasta ja hänen sen hetkisiä tarpeitaan.”

Päivähoidon aloitusvaiheen vanhemmat olivat kokeneet tärkeänä yhteistyön luomisen sekä dialogin avaamisen kannalta, ja sanoivat aloituksen rakentavan pohjaa tulevalle kasvatuskumppanuudelle (Hamani-Moilanen 2014, 36; Alvoittu & Viitanen 2015, 26). He nostivat esille sen, kuinka tärkeää heille olisi päästä tutustumaan rauhassa päiväkotiin ennen hoidon aloitusta (Hamani-Moilanen 2014, 32–33; Jussila, Koistinen & Tuomikoski 2014, 26). Tutkimuksissa nousi kuitenkin esille erilaisia hoidon aloitusvaiheen kokemuksia. Jussilan, Koistisen ja Tuomikosken (2014, 26–27) tutkimuksen vanhemmat kokivat tutustumiseen liittyvät käytännöt epäselviksi, ja toivoivat tutustumiseen sekä koko aloitusvaiheeseen enemmän ohjausta ja neuvoja etenkin uusille päiväkotipalvelujen käyttäjille. Vanhemmilla oli hyviä kokemuksia aloitusvaiheeseen ajoitetusta vanhempainillasta, jossa heille oli jaettu paljon tietoa kirjallisessa muodossa. Vanhemmilta nousi esiin myös ehdotus, että päiväkodissa pidettävä aloituskeskustelu käytäisiin jo ennen lapsen hoidon aloitusta, mikä myös parantaisi aloitusvaiheen tiedonkulkua. (Jussila, Koistinen & Tuomikoski 2014, 26–27.) Hamani-Moilasen (2014, 28, 32–33) tutkimuksessa taas vanhemmat kertoivat perheiden aloittaneen päivähoiton positiivisella ja luottavaisella mielellä. Luottamusta ja positiivisuutta lisäsi päiväkodin työntekijöiden avuliaisuus sekä se, että lapsen mielenkiinnon kohteet otettiin huomioon jo aloitusvaiheessa. Vaikka tutkimuksessa haastatellut perheet olivat aikataulusyistä aloittaneet päivähoiton nopeasti, kokivat he aloitusvaiheen silti onnistuneeksi ja heidän tarpeitaan huomioivaksi. Vanhemmat kokivat, että aloitusvaiheessa työntekijät olivat ottaneet heidät vastaan kuulemisen ja kunnioituksen periaatteiden mukaisesti, vaikka päivähoito ja kasvatuskumppanuus olivat alkaneet tavallista nopeammin. (Hamani-Moilanen 2014, 28, 32–33.)

”- päivähoiton aloitus koettiin - - tärkeänä yhteistyön luomisen kannalta, sillä tehdään pohjaa tulevalle kasvatuskumppanuudelle.

8 JOHTOPÄÄTÖKSET

Kaskela ja Kekkonen (2006, 21) tuovat teoksessaan esille, että kasvatuskumppanuudessa on tavoitteena jo päivähoitosuhteen alussa luoda riittävä luottamus tulevia kasvatustilanteita ja erityisesti hankalien asioiden puheeksi ottamista varten. Myös vanhemmat pitävät päivähoitoaloi- tusvaihetta tärkeänä juuri kasvatuskumppanuuden alkamisen ja luottamuksen syntyminen kannalta. He haluavat, että aloitusvaihe on rauhallinen ja lapsen huomioon ottava, ja että perhe saa tarpeeksi ohjeita sekä neuvoja aloitusta ja päivähoitoaloi- tusten arkeen. Vanhempien huomioon ot- taminen ja kuunteleminen ovat myös tärkeitä luottamuksen syntyminen kannalta, sillä heidän ko- kemuksensa aloitusvaiheesta vaikuttavat suuresti kasvatuskumppanuuden kehittymiseen ja hei- dän mielipiteisiinsä sekä päiväkodista että työntekijöistä. Ensivaikutelman tärkeyttä ei voi korostaa liikaa, sillä ihmisillä on taipumus pitää kiinni saamistaan mielikuvista ja kiinnittää huomiota niitä vahvistaviin seikkoihin. Kaskela ja Kekkonen (2006, 26, 41) ovat sitä mieltä, että vanhempien osal- lisuutta tulee vahvistaa päivähoitosuhteen alusta alkaen. Vanhemmilla voi olla monenlaisia odotuk- sia, toiveita ja pelkoja päivähoitoaloi- tukseen liittyen, ja kasvattajan on tärkeää kuulla sekä olla tietoinen näistä. (Kaskela & Kekkonen 2006, 26, 41)

Vanhemmat kokevat tuonti- ja hakutilanteiden päivittäiset keskustelut henkilökunnan kanssa itsel- leen tärkeiksi. Heille on tärkeää, että he tuntevat itsensä tervetulleeksi päiväkodille ja että heidät huomioidaan. Luottamus kasvatuskumppanuuteen syntyy, kun vanhemmat kokevat lastensa viih- tyvän ja olevan turvassa päiväkodissa sekä kun he kokevat tulevansa kuulluksi ja informoiduksi lastaan koskevista asioista. Keskustelussa vanhempien kanssa tulisi kiinnittää erityistä huomiota lapsen kehitystä vahvistaviin myönteisiin puoliin (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2005, 33). Kuitenkin moni vanhempi kokee, että henkilökunnalta saatu palaute lapsen hoitopäivästä ja kehityksestä keskittyy liikaa negatiivisiin asioihin. Työntekijöiden tulisi kiinnittää vieläkin tarkemmin huomiota siihen, millä tavoin puhuvat lapsen asioista vanhemmille. Lapsen hyvinvointiin liittyvät huolen aiheet ja ongelmat tulee tuoda esille mahdollisimman konkreettisin ja hakea niihin ratkai- sua yhdessä vanhempien kanssa (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2005, 33).

Varhaiskasvatustilanteissa sanotaan, että lapsen vanhemmille tulee antaa mahdollisuus osallistua ja vaikuttaa lapsensa varhaiskasvatukseen suunnitteluun, toteuttamiseen ja arviointiin. Laki määrää myös, että päivähoitoaloi- tuksessa olevalle lapselle on laadittava henkilökohtainen varhaiskasvatussuunni-

telma lapsen kasvatuksen, opetuksen ja hoidon toteuttamiseksi. Tämä varhaiskasvatussuunnitelma laaditaan yhteistyössä henkilöstön ja lapsen vanhempien kanssa. (Varhaiskasvatustilaki 36/1973 1:7a.1-2 § & 36/1973 1:7b.2 §) Varhaiskasvatussuunnitelman tekemiseksi ja päivittämiseksi käytävät keskustelut jakavat vanhempien mielipiteet. Osa vanhemmista pitää niitä tärkeänä kumppanuuden osana ja on sitä mieltä, että ne ovat tärkeitä keskustelukanavia, joissa vanhemmat tulevat kuulluksi. Jotkut taas ovat sitä mieltä, että keskustelut ovat vain päiväkodin byrokratiaa varten ja niissä sovitut asiat eivät toteudu käytännössä. Vanhemmille on siis tärkeää, että henkilökunnan kanssa sovitut asiat toteutuvat, ja että heidät pidetään ajan tasalla lapsen kehityksestä.

Isojärvi ja Kangas (2008, 51, 78) kirjoittavat pro gradussaan, että omahoitajuus tai vastuuikäisyys mahdollistaa syvällisen ja luottamuksellisen yhteistyön perheen kanssa, jolloin vanhempien lasta koskevat toiveet tulevat paremmin huomioiduksi. Työntekijöiden mukaan yhteistyö vanhempien kanssa on lisääntynyt ja tullut paremmaksi omahoitajuuden myötä. (Isojärvi & Kangas 2008, 51, 78.) Vaikka omahoitajuus on nykyään yhä yleisemmin käytössä päiväkodeissa, eivät vanhemmat koe sen näkyvän päiväkodin arjessa. Periaatteessa he pitävät omahoitajuutta hyvänä asiana, mutta eivät näe omahoitajuuden tavoitteiden ja periaatteiden toteutumista käytännössä. Vanhemmille tärkeää on, että sekä vanhemmalla että myös lapsella on luottava ja lämmin suhde useiden päiväkodin työntekijöiden kanssa sen sijaan, että kumppanuutta rakennettaisiin erityisesti yhteen työntekijään. Isojärvi ja Kangas (2008, 78) tuovat myös esille, että omahoitajuuteen liittyy paljon kritiikkiä ja ennakkoluuloja.

Yhteisöllisyys on vanhemmille erittäin tärkeä asia. Vanhemmille on tärkeää, että he kokevat olevansa osa päiväkodin yhteisöä ja myös lapset pääsevät osalliseksi tästä yhteisöllisyyden kokemuksesta. Päiväkodin yhteisöllisyyden merkityksestä lapsille on samalla linjalla myös Haapaniemi (2010, 77), joka kirjoittaa artikkelissaan, että yhteisöllisyyttä voi oppia vain harjoittelemalla sitä käytännössä, ja että yhteisöllisyyden omakohtainen kokemus on tärkeä oppimisen edellytys. Päiväkoti on paikka, josta vanhemmat toivovat löytävänsä vertaistukea samassa elämäntilanteessa olevista perheistä ja jonka järjestämissä tapahtumissa he voivat myös keskittyä viettämään laatu-aikaa perheen kesken. Tämä tukee Kuokkasen (2006, 39–40) mainintaa siitä, että kasvatuskumppanuuden yhtenä tavoitteena on edistää vanhempien keskinäisen yhteistyön muotoja ja tapoja, sillä vanhemmilla on yhteisiä tavoitteita ja ongelmia. Vanhemmilla voi olla tarve keskustella yhdessä esimerkiksi kasvatuskysymyksistä tai lasten keskinäisestä vuorovaikutuksesta. Päiväkoti taas voi tukea vanhempien keskinäistä vuorovaikutusta esimerkiksi tarjoamalla siihen tilat. (Kuokkanen 2006, 39–

40). Vanhemmat ovat tyytyväisiä päiväkotien järjestämään yhteisölliseen toimintaan, mutta toivovat sitä vieläkin enemmän ja että mahdollisimman moni perhe osallistuisi toimintaan. Vanhemmat ovat tottuneet olemaan päiväkodin tapahtumissa lähinnä vastaanottavana osapuolena, mutta yhteisöllisyyden tunteen kokemiseksi ja varmistamiseksi lapsillensa he ovat tarvittaessa valmiita osallistumaan tapahtumien suunnitteluun ja järjestämiseen. Samasta asiasta kirjoittaa myös Haapamäki (2000, 43), joka mainitsee teoksessaan, että yhteisöllisyyden rakentaminen edellyttää yhteisönsä jäseniltä mahdollisimman aktiivista osallistumista yhteisön toimintaan omien mielipiteidensä ja käsitystensä kanssa. Yhteisöllisyys jää rakentumatta sekä yhteisöllisyydellä saavutettavat positiiviset vaikutukset toteutumatta ilman yhteisön jäsenten aktiivista panosta. (Haapamäki 2000, 43.)

Sähköinen viestintä, kuten sosiaalinen media, vertaistuen välineenä kiinnostaa vanhempia, mikä vahvistaa sitä käsitystä, että vanhemmat kokevat vahvaa yhteisöllisyyden tuntemisen tarvetta. Vanhempien mielestä sähköinen viestintä on nykypäivää ja tärkeä väline päiväkodin ja perheiden välisessä yhteistyössä. Vanhemmat kokevat, että päiväkodin perinteiset tiedottamisen välineet eli suullinen ja kirjallinen tiedottaminen ovat tärkeitä, mutta niiden varassa toimimisessa on suurempi riski tiedonkulun katkeamisesta. Vanhemmat haluavat, että kaikki päiväkotiin liittyvä tarvittava tieto löytyy yhdestä paikasta, jonkinlaisesta sähköisestä palvelusta, jota he voivat käyttää tarvittaessa mihin vuorokaudenaikaan tahansa. Samat ajatukset tulevat esille Kekkonen (2009, 167) artikkelissa, jossa hän analysoi Vaikuta Vanhempia – kyselyssä kerättyä aineistoa. Analyysin mukaan sähköinen viestintä auttaa poissaolevaa vanhempaa saamaan yhteyden lapsen elämyksiin, tunteisiin ja toimintaan hoitopäivän aikana. Artikkelissa nostetaan esille myös, että vanhempien mielestä esimerkiksi sähköiset tiedotteet ja ilmoitustaulut, suorat sähköpostiviestit ja digitaaliset kasvunkansiot olisivat luontevia, mutta tällä hetkellä vähän käytettyjä yhteydenpitovälineitä. (Kekkonen 2009, 167.)

Vanhemmille on tärkeää, että perheen molempia vanhempia kohdellaan tasapuolisesti sukupuolesta riippumatta. Teräksen (2010, 110–111) pro gradussa työntekijät toivat esiin, että äidit ovat aikaisemmin olleet enemmän yhteydessä päiväkotiin, mutta nykyään isät osallistuvat yhä enemmän lapsensa päivähoitoon liittyviin asioihin. Myös työntekijät näkivät myönteisenä suuntauksen, jossa sekä isät että äidit osallistuvat aktiivisesti kasvatuskumppanuuteen päiväkodissa. (Teräs 2010, 110–111.) Perinteinen käsitys, jonka mukaan äidit ja päiväkodin henkilökunta hoitavat lapsen liittyvät asiat keskenään, on siis vähitellen murtunut. Isät ovat entistä aktiivisemmin mukana lapsensa asioiden hoitamisessa ja haluavat, että heitä kohdellaan tasa-arvoisena vanhempana. Toisaalta vanhemmat haluavat sukupuolesta riippumatta itse määritellä sen, kuinka tiiviisti ja millä

säännöillä kasvatuskumppanuutta toteutetaan. Samasta aiheesta puhuu myös Kuokkanen (2006, 38), joka kirjoittaa, että perheet ovat yksilöllisiä ja tämän vuoksi yhteistyömuotojen tulee myös olla erilaisia. Työntekijöiden haasteeksi jää tunnistaa vanhempien yksilölliset erot ja toiveet sekä luoda jokaisesta kumppanuussuhteesta juuri tietyille vanhemmalle sopivanlainen.

Valtioneuvoston periaatepäätös varhaiskasvatuksen valtakunnallisista linjauksista (2002, 14) nostaa esille huolen käytännön kasvatusyhteistyön kehittämisestä lasten vanhempien ja varhaiskasvatushenkilöstön kesken. Vanhemmat eivät nykypäivänä koe päiväkotia vain säilytyspaikkana lapsilleen, vaan haluavat luoda työntekijöiden kanssa yhtenevät toimintaperiaatteet kodin ja päiväkodin välille. Heillä on halu ja motivaatio tehdä yhteistyötä päiväkodin kanssa, mutta he toivovat työntekijöiden olevan aloitteellinen osapuoli yhteistyön toteuttamisessa. Varhaiskasvatussuunnitelman perusteissa (2005, 31–32) mainitaan, että vanhemmilla on lastensa ensisijainen kasvatusvastuu sekä oman lapsensa tuntemus, kun taas henkilöstöllä on koulutuksensa antama ammatillinen osaaminen sekä vastuu kasvatuskumppanuuden ja tasavertaisen yhteistyön edellytysten luomisesta. Yhteisten toimintaperiaatteiden puuttuminen on mielenkiintoinen huomio, sillä kasvatuskumppanuuteen liittyvistä arvoista, näkemyksistä sekä vastuista tulee keskustella vanhempien kanssa. Kasvatuskumppanuudessa on kysymys paitsi vanhempien ja henkilöstön asennoitumisesta yhteiseen kasvatustehtävään myös sen konkreettisesta organisoinnista ja sopimisesta molemmille osapuolille sopivalla tavalla. (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2005, 31–32).

8.1 Kehitysehdotuksia

Kirjallisuuskatsauksen tarkoituksena oli kuvailla vanhempien kokemuksia kasvatuskumppanuuden toteutumisesta päiväkotiyhteistyössä sekä koostaa vanhempien kokemusten pohjalta kehitysehdotuksia siitä, miten kasvatuskumppanuutta voidaan kehittää. Myös vanhemmat itse jäsensivät kokemuksiinsa pitkälti kehitysehdotusten kautta ja heillä oli paljon ideoita kumppanuuden monipuolistamiseksi. Vanhempien omista ehdotuksissa ja toiveissa tulee kuitenkin huomioida, että ne nousevat heidän omista lähtökohdistaan ja mielenkiinnoistaan eivätkä ole sellaisenaan aina mahdollisia toteuttaa päiväkodissa. Isät haluavat enemmän isille suunnattua toimintaa, monikulttuuriset perheet monikulttuurisuutta tukevaa toimintaa ja vuorotyöläiset heidät huomioon ottavaa toimintaa. Esitetyt kehitysehdotukset pyrkivät tiivistämään vanhempien toiveita ja tutkijan omia ajatuksia siten, että ne olisi mahdollista toteuttaa sekä mahdollisimman monia vanhempia että työntekijöitä hyödyttävällä tavalla ja koko päiväkodin yhteisön hyväksi.

1. Aloitusvaiheen tärkeys on jo pitkään tunnustettu päiväkotimaailmassa, mutta hyviä aloitusvaiheen käytäntöjä tulisi kehittää entistä enemmän. On tärkeää, että vanhemmat saavat tutustua rauhassa lapsensa kanssa päiväkodin arkeen sekä toimintaympäristöön ja että he kokevat tulevansa kuulluksi sekä huomioituksi alusta asti. Useat vanhemmat kaipaavat neuvoja ja ohjeita aloitusvaiheessa niin aloituksen toteutuksesta, päiväkodin arjesta kuin kasvatuskumppanuudesta. On tärkeää, että vanhemmat saavat vastaukset mieltään askarruttaviin kysymyksiin.
2. Mikäli omahoitajuuden tai vastuuaikeisuuden käyttöä jatketaan ja lisätään, tulee omahoitajuus saada positiivisella tavalla näkyväksi myös vanhemmille ilman, että he kokevat sen rajoittavan mahdollisuutta luoda läheisiä suhteita useisiin työntekijöihin. Useat tutkimukset (esimerkiksi Tuliharju 2004; Isojärvi & Kangas 2008; Kiviniemi 2013) puhuvat omahoitajuuden puolesta, mutta kaikki vanhemmat eivät ymmärrä sen tärkeyttä ja toimivuutta, sillä heillä ei ole asiasta tarpeeksi tietoa.
3. Varhaiskasvatussuunnitelman tekoon ja päivittämiseen varattuja keskusteluja tulee kehittää siten, että sekä vanhemmat että työntekijät kokisivat niistä olevan hyötyä. Tällä hetkellä keskustelut ovat hyödyllisiä päiväkodille, mutta osa vanhemmista ei näe niiden hyötyä tai merkitystä osana kumppanuutta vaan pitää niitä välttämättömänä pahana. Vanhemmat tulee saada paremmin osallisiksi keskusteluissa ja heidän pitäisi saada varmuus siihen, että kasvatuskeskusteluissa sovitut asiat ulottuvat käytännön tasolle.
4. Tiedottamisen kehittämistä on syytä jatkaa. On tärkeää tiedottaa asioista ajoissa, jotta mahdollisimman moni vanhempi tietää mitä päiväkodilla tapahtuu. Sähköinen tiedottaminen on nykyaikainen tiedottamisen kanava, joka täytyy ottaa entistä laajemmin käyttöön. Perinteisiä tiedottamisen välineitä, kuten kirjallisia ja suullisia viestejä, ei tule kuitenkaan jättää hyödyntämättä, jotta tiedonkulun ongelmat saataisiin minimiin. Mitä useammalla tavalla tietoa jaetaan, sitä varmemmin se saavuttaa kaikki vanhemmat.
5. Päiväkodin yhteisöllisyyttä tulee lisätä. Vanhemmat tulee ottaa aiempaa paremmin mukaan sekä tapahtumien suunnitteluun että järjestämiseen, sillä heillä on paljon ideoita ja mahdollisesti myös suhteita, joiden avulla tapahtumia voidaan järjestää uusilla ja mielenkiintoisilla tavoilla. Sekä päiväkodin työntekijöiden että vanhempien tulisi päästä irti ajatuksesta, että tapah-

tumien organisointi ja järjestäminen tuottavat päänvaivaa ja ylimääräistä työtä, sillä yhteisöllisyyttä lisäävät tapahtumat ovat tärkeitä niin työntekijöille, vanhemmille kuin erityisesti lapsille heidän saadessaan tärkeitä yhteisöön kuulumisen kokemuksia.

6. Työntekijöiden tulee kiinnittää entistä enemmän huomiota siihen, miten he ottavat vanhemmat päivittäin vastaan heidän tullessaan päiväkodille. Jokaisella vanhemmalla on oikeus tuntea itsensä tervetulleeksi lapsensa päiväkotiin, ja tämä tunne syntyy siitä, että vanhemmat kokevat tulleensa huomioduksi työntekijöiden taholta.
7. Työntekijöiden tulee myös kiinnittää huomiota vanhempien tasapuoliseen kohteluun iästä, kansallisuudesta ja sukupuolesta riippumatta. Sukupuoli, ikä ja kansallisuus eivät missään tapauksessa saa olla kumppanuutta rajoittavia tekijöitä, vaan ne tulee nähdä erityispiirteinä, jotka tuovat omat positiiviset vivahteensa kasvatuskumppanuuteen.
8. Työntekijän kertoessa vanhemmalle lapsen hoitopäivästä tulee kiinnittää huomiota siihen, miten ja millaista palautetta annetaan. Vaikka positiivisen palautteen merkitystä on jo aiemmin korostettu (esimerkiksi Kaskela & Kekkonen 2006, 44; Kuokkanen 2006, 38), ovat vanhempien kokemukset aiheesta pitkälti negatiivisia. On tärkeää, että vanhemmat eivät koe, että he saavat vain negatiivista palautetta lapsestaan.
9. Työntekijöiden tulee opetella tunnistamaan entistä paremmin vanhempien ja perheiden yksilöllisyys. Näiden erityispiirteiden ja erojen avulla työntekijät voivat yhdessä vanhempien kanssa luoda jokaisesta kasvatuskumppanuussuhteesta ainutkertaisen sekä omanlaisensa siten, että molemmat osapuolet tuntevat olevansa tärkeitä ja arvostettuja.

9 POHDINTA

Opinnäytetyöni oli laadullinen tutkimus, jonka toteutin kuvailevana kirjallisuuskatsauksena. Kirjallisuuskatsauksen tavoitteena oli koota yhteen tutkimustietoa varhaiskasvatuksen kasvatuskumppanuudesta vanhempien kokemana, jotta varhaiskasvatuksen työalueen työntekijät voivat käyttää kirjallisuuskatsauksessa koottua tietoa hyväksi kasvatuskumppanuutta suunniteltaessa ja kehitettäessä. Laadullinen tutkimus oli mielestäni tarkoituksenmukainen valinta vanhempien kokemusten tutkimiseen, sillä halusin erityisesti kuvata kokemuksia. Kirjallisuuskatsauksen valitsin tutkimusmenetelmäksi havaittuani, että aiheesta oli jo tehty paljon tutkimusta, mutta nämä tutkimukset kaipa- sivat yhteen kokoamista. Tutkimustietoa vanhempien kokemuksista oli todella paljon, mutta se oli hajallaan eri tutkimuksissa ja siten vaikeasti hyödynnettävissä. Kirjallisuuskatsaukseen koottuna kokemuksia voidaan käyttää tiivistetyimmässä muodossa hyödyksi, kun muuten tarvittava tieto pitäisi etsiä useista eri lähteistä ja olisi siten aikaa vievää. Saavutin mielestäni kuvailevan kirjallisuuskatsauksen tavoitteet eli tiivistin yhteen aiemmin tehtyjä tutkimuksia ja ajantasaistin tutkimustietoa.

Sekä kirjallisuuskatsaus opinnäytetyön tutkimusmetodinä että kasvatuskumppanuus tutkimuksen kohteena erityisesti vanhempien näkökulmasta katsottuna ovat ajankohtaisia ja tarpeellisia aiheita. Oulun ammattikorkeakoulu on nostanut viime aikoina esiin kirjallisuuskatsauksen käyttömahdollisuutta opinnäytetyön tutkimusmetodinä ja metodin käyttöön kannustetaan tarttumaan rohkeasti. Theseus-tietokannassa opinnäytetöitä selatessani huomasin, että kirjallisuuskatsaus on jo useissa Suomen ammattikorkeakouluissa ollut pidemmän aikaa käytetty vaihtoehto, vaikka se Oulun ammattikorkeakoulussa onkin melko uusi ja tuntematon metodi, ja siksi päädyin valitsemaan kuvailevan kirjallisuuskatsauksen tutkimusmetodikseni. Kasvatuskumppanuuden aiheen ajankohtaisuus taas perustuu siihen, että se on 2000-luvun kuluessa vakiintunut päivittäiseksi osaksi varhaiskasvatusta ja koen, että sekä Oulun kaupungin varhaiskasvatuspalvelut että ammattikorkeakoulun varhaiskasvatuksen opetus korostavat kasvatuskumppanuuden tärkeyttä yhteistyömuotona ja ajattelullisina. Lisäksi sosionomin näkökulmasta katsottuna kasvatuskumppanuusajattelu nostaa pelkän lapsen sijasta koko perheen paremmin esiin varhaiskasvatuksen asiakkaana ja huomioi lapsen paitsi yksilönä myös osana perhettään.

Tutkimuksen tuloksista selvisi, että vanhemmat pitivät kasvatuskumppanuutta tärkeänä ja merkityksellisenä osana päiväkotiyhteistyötä sekä osallisuuttaan. Päivittäiset keskustelut, yhteisöllisyyden kokeminen, hoidon aloitusvaiheen pehmeät laskut sekä luottamus ja kuuleminen olivat asioita,

joista vanhemmilla oli positiivisia kokemuksia ja joiden he kokivat vahvistavan kasvatuskumppanuutta. Varhaiskasvatuskeskustelut, omahoitajuus ja tiedottaminen taas olivat aiheita, joista vanhemmilla oli monenlaisia kokemuksia ja mielipiteitä. Kehittämistä toivottiin etenkin sähköiseen viestintään, yhteisöllisyyden lisäämiseen sekä vanhempien ja työntekijöiden väliseen dialogiin. Vanhempien kokemusten perusteella esitin lisäksi kehitysehdotuksia kasvatuskumppanuuden parantamiseksi. Jatkotutkimusehdotuksena voisi työntekijöiden kasvatuskumppanuutta koskevista kokemuksista tehdä kirjallisuuskatsauksen, jotta myös toista kumppanuuden osapuolta koskeva tutkimustieto saataisiin koottua yhteen. Lisäksi kehitysehdotuksia ja vanhempien kokemuksia voisi käyttää toiminnallisessa opinnäytetyössä, jossa kasvatuskumppanuutta kehitettäisiin konkreettisesti jossain päiväkodissa saatujen tulosten avulla.

Oppimistavoitteenani oli oppia kirjallisuuskatsaus tutkimuksen muotona käytännön tutkimustyön kautta. Olen perehtynyt erityisesti kuvailevan kirjallisuuskatsauksen prosessiin ja oppinut sen toteuttamisen konkreettisesti. Olen suunnitellut, toteuttanut, arvioinut ja raportoinut kirjallisuuskatsauksen koko prosessin ja oppinut, kuinka hyödyllinen se on tutkimusmuotona. Olen myös perehtynyt tutkimuseettiseen työskentelyyn kirjallisuuden avulla ja toteuttanut sitä omassa tutkimustyössäni kiinnittäen huomiota paitsi tutkijan etiikkaan, myös sosiaalialan arvoihin ja ammattieettisiin periaatteisiin. Olen parantanut asiakastyön osaamistani kirjallisuuskatsauksen avulla, sillä tietoperustani on jäsentynyt sekä laajentunut ja olen perehtynyt varhaiskasvatuksen asiakasperheiden vanhempien kokemuksiin. Kasvatuskumppanuus on tärkeä osa varhaiskasvatusta, ja olen oppinut tutkimuksen avulla entistä laajemmin arvioimaan ja soveltamaan kumppanuuden eri merkityksiä sekä toteuttamismahdollisuuksia. Koen myös, että olen esittänyt kehitysehdotuksia tehdessäni ideoita, joita olisi oikeasti mahdollista soveltaa käytännön varhaiskasvatustyöhön. Opinnäytetyöprosessista saamaani tietoa ja kokemusta voin käyttää hyödyksi tukiessani ja ohjatessani erilaisia asiakkaita heidän arjessaan sekä luodessani asiakkaan osallisuutta tukevaa vuorovaikutus- ja yhteistyösuhdetta.

Varhaiskasvatuksen työalueella eletään mielenkiintoisia aikoja, sillä uusi varhaiskasvatuslaki astui voimaan 1.8.2015, ja lisäksi lakiin suunnitellaan toisen vaiheen muutoksia. Laissa säädetään lapsen oikeudesta varhaiskasvatukseen ja korostetaan lapsen etua toiminnan järjestämisessä. Kasvatustavoitteita koskeva säännös on uudistettu ja tavoitteissa nostetaan esiin varhaiskasvatuksen tavoitteet monipuolisesti. (Opetus- ja kulttuuriministeriö 2015, viitattu 25.11.2015; 1:1.1 § & 1:2a § & 2:11.1 §.) Lakiuudistusta on odotettu ja toivottu pitkään, ja mielestäni on erittäin tärkeää, että varhaiskasvatus määritellään nyt entistä tarkemmin laissa pelkän päivähoidon sijaan. Lapsen edun

korostaminen ja varhaiskasvatuksen tavoitteellisuus on nostettu tärkeinä seikkoina esille, ja niiden avulla varhaiskasvatuksen laatu voidaan tulevaisuudessa pitää korkeana. Lakiuudistus todistaa sen, että päiväkotia ei enää nähdä pelkästään lasten ”säilytyspaikkoina” vaan lasten kasvua ja kehitystä tukevinä kasvuympäristöinä.

Laissa määrätään myös, että valtakunnallisten varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden pohjalta tulee laatia paikalliset varhaiskasvatussuunnitelmat, ja lisäksi valtakunnallisten varhaiskasvatussuunnitelmien pohjalta laaditaan lapselle henkilökohtainen varhaiskasvatussuunnitelma. Lapsen varhaiskasvatussuunnitelma laaditaan yhteistyössä henkilöstön ja lapsen vanhempien tai muiden huoltajien kanssa. Lapsen varhaiskasvatussuunnitelmaan tulee tavoitteet lapsen varhaiskasvatuksen toteuttamiseksi lapsen kehitystä, oppimista ja hyvinvointia tukevalla tavalla sekä toimenpiteet tavoitteiden toteuttamiseksi. Lakiin lisättiin myös uusi säännös osallisuudesta ja vaikuttamisesta, ja tämä säännös koskee sekä lasta että lapsen vanhempia ja muita huoltajia. Lapsen mielipide ja toivomukset on selvitettävä suunniteltaessa, toteutettaessa ja arvioitaessa lapsen varhaiskasvatusta, ja vastaavasti lapsen vanhemmille ja muille huoltajille on annettava mahdollisuus osallistua ja vaikuttaa lapsensa varhaiskasvatukseen sekä toimintayksikön varhaiskasvatuksen suunnitteluun ja arviointiin. (Opetus- ja kulttuuriministeriö 2015, viitattu 25.11.2015; Varhaiskasvatuslaki 36/1973 1:7a.1-2 § & 1:7b §.) Myös näillä säännöksillä varmistetaan lapsen oikeus laadukkaaseen varhaiskasvatukseen ja vanhempien oikeus osallisuuteen lapsensa varhaiskasvatuksessa. Kun lapsen henkilökohtaisesta varhaiskasvatussuunnitelmasta on nyt määrätty laissa, on mielestäni entistä tärkeämpää, että suunnitelmien laatimiseksi ja tarkastamiseksi käytävät keskustelut kasvatuskumppaneiden välillä ovat tulevaisuudessa kriittisen tarkastelun ja kehittämisen kohteina. Lakiuudistus osoittaa myös opinnäytetyöni aiheen ajankohtaisuuden, sillä kasvatuskumppaneiden yhteistyö sekä vanhempien ja lasten osallisuus ovat saaneet erityiset mainintansa osoittaen niiden tärkeyden.

Uutena säännöksenä laissa säädetään lapsiryhmien enimmäiskoosta päiväkodeissa. Päiväkodin yhdessä ryhmässä saa olla yhtä aikaa läsnä enintään kolmea hoito- ja kasvatustehtävissä olevaa henkilöä vastaava määrä lapsia. Säännöstä lasten ja henkilöstön välisestä suhdeluvusta ja siitä poikkeamisesta ei ole muutettu. (Opetus- ja kulttuuriministeriö 2015, viitattu 25.11.2015; Varhaiskasvatuslaki 36/1973 1:5a.) Lapsiryhmien enimmäiskoon rajaus on aiheellinen, mutta ryhmäkoot ovat edelleen todellisuudessa hyvin suuria ja poikkeamista näistä rajoista tapahtuu käsitykseni mukaan paljon. Suhdeluvun säilyminen ennallaan on positiivista, sillä myös tätä lukua suunniteltiin muutettavaksi siten, että lapsia voisi olla yhä useampi yhtä työntekijää kohti. Varhaiskasvatuksen

työalueella työskentelevät sekä sinne opintonsa suuntaavat tietävät, että lapsia on muutenkin ryhmissä jo todella paljon, ja varhaiskasvatustilain uudistuksessa määritellyt tavoitteet varhaiskasvatukselle on ryhmäkokojen kasvamisen jatkuessa hyvin vaikeaa saavuttaa. Esitys subjektiivisen päivähoito-oikeuden rajaamisesta 20 tuntiin viikossa aiheuttaisi lisäksi sen, että sekä henkilökunnan että lasten määrä voisi päivästä riippuen vaihdella suuresti (Hallituksen esitys HE80/2015). Kasvatuskumppanuuden näkökulmasta ajateltuna tämä olisi ongelmallista, sillä esimerkiksi hoitopäivien vähentyessä mahdollisuudet keskusteluihin ja muihin kumppanuuden toteuttamismuotoihin vähenisivät. Tulevaisuuden kasvatuskumppanuuden täytyy varhaiskasvatustilain uudistusten myötä muotoutua perheiden yksilöllisyyden entistä paremmin huomioon ottavaksi, minkä toin myös kehitysehdotuksissani esille.

Toisen vaiheen lakimuutoksissa on ehdotus siitä, että varhaiskasvatukseen suuntautuneet sosionomit ja kasvatustieteen kandidaatit toimisivat tulevaisuudessa rinnakkain varhaiskasvatuksen opettajina. Ajatus on hyvä, mikäli sillä varmistetaan se, että tulevaisuudessa lapsiryhmässä olisi kaksi korkeakoulututkinnon suorittanutta työntekijää. Kuitenkin, kuten Talentia lausunnossaan varhaiskasvatusta koskevan lainsäädännön uudistamistyöryhmän esityksistä totesi, ”liian yksityiskohdalliset henkilöstönormit ja kapea-alaiset tehtävät eivät edistä lain tavoitteiden toteuttamista käytännön työssä. Varhaiskasvatuksessa työskentelevän henkilöstön tehtävät ovat pedagogisesti, sosiaalisesti ja yhteiskunnallisesti laajentuneet ja monimuotoistuneet ja tämä kehitysnäkymä tulee jatkumaan.” (Talentia 2015, viitattu 25.11.2015.) Tärkeämpää kuin se, millä nimikkeellä koulutuksen saanut työntekijä työskentelee varhaiskasvatuksessa, on se, että lasten varhaiskasvatuksen laatu varmistetaan pitämällä huolta siitä, että tarpeeksi koulutettua henkilöstöä on tarjoamassa lapsille varhaiskasvatusta nimikkeistä riippumatta. Jokainen koulutus painottaa sen näkökulmasta tärkeitä asioita varhaiskasvatuksessa, mutta kaikki koulutetut toimivat yhdessä lapsen parhaaksi ja ovat päteviä toimimaan varhaiskasvatuksen työalueella. Talentia esitti lausunnossaan (2015, viitattu 25.11.2015), että varhaiskasvatuksessa tulee tulevaisuudessa olla yhä enemmän osaamista perheen kanssa yhdessä toimimiseen, osallisuuden tukemiseen, varhaiseen puuttumiseen sekä tarvittaessa perheen ohjaamiseen asiantuntijaverkostossa apua saamaan. Juuri näihin osa-alueisiin koen, että olen sosionomikoulutuksessani saanut tärkeitä valmiuksia ja erityisosaamista.

LÄHTEET

Aarnio, A., Karila, A. & Pohjalainen, T. 2015. Isien kokemuksia kasvatuskumppanuudesta - Tutkielma isien kokemuksista kasvatuskumppaneina päivähoitossa. Metropolia ammattikorkeakoulu. Sosiaalialan koulutusohjelma. Opinnäytetyö.

Alasuutari, M. 2003. Kuka lasta kasvattaa? Helsinki: Gaudeamus.

Alvoittu, H. & Viitanen, J. 2015. ”EN MÄ KUITENKAAN MITÄÄN KAUHEEN KORKEETA ARVOSANAA ANTAIS” Vanhempien osallisuuden ja yhteisöllisyyden toteutuminen vuoropäiväkotien kasvatusyhteistyössä. Jyväskylän ammattikorkeakoulu. Sosiaalialan koulutusohjelma, YAMK. Opinnäytetyö.

Clarkeburn, H. & Mustajoki, A. 2007. Tutkijan arkipäivän etiikka. Tampere: Vastapaino.

Haapamäki, J. 2000. Yhteisöllisyys päivähoitossa. Teoksessa J. Haapamäki, K. Kaipio, S. Keskinen, I. Uusitalo & M. Kuoksa. Yhteisö kasvattaa – Päivähoito oppimis- ja kasvatusyhteisönä. Helsinki: Tammi.

Haapaniemi, R. 2010. Yhteisöllisyys ja kasvatusyhteisöt. Teoksessa T. Jantunen & E. Ojanen (toim.) Arvot kasvatuksessa. Helsinki: Tammi

Hakala, J. 2004. Opinnäyteopas ammattikorkeakouluille. Tampere: Gaudeamus.

Hallituksen esitys HE80/2015. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi varhaiskasvatustilain sekä lasten kotihoidon ja yksityisen hoidon tuesta annetun lain muuttamisesta.

Hamani-Moilanen, H. 2014. Monikulttuurinen kasvatuskumppanuus – monikulttuuristen perheiden kokemuksia kasvatuskumppanuudesta varhaiskasvatuksessa. Laurea-ammattikorkeakoulu. Sosiaalialan koulutusohjelma. Opinnäytetyö.

Isojärvi, L. & Kangas, L. 2008. Omahoitajana alle kolmevuotiaiden lasten päiväkotiryhmässä - Lastentarhanopettajien ja lastenhoitajien näkemyksiä. Oulun yliopisto. Varhaiskasvatuksen pro gradu.

Jussila, K., Koistinen, L. & Tuomikoski, M. 2014. Vanhempien kokemuksia ja kehittämideoita vanhempien osallisuudesta oululaisissa päiväkodeissa. Oulun ammattikorkeakoulu. Sosiaalialan koulutusohjelma. Opinnäytetyö.

Jyväskylän yliopiston Koppa 2015. Teemoittelu. Viitattu 19.11.2015, <https://koppa.jyu.fi/avoimet/hum/menetelmapolkuja/menetelmapolku/aineistonanalyysimenetelmat/teemoittelu>.

Järvinen, M., Laine, A. & Hellman-Suominen, K. 2009. Varhaiskasvatusta ammattitaidolla. Helsinki: Kirjapaja.

Kajaanin ammattikorkeakoulu 2015. Opinnäytetyöpakki. Teemoittelu. Viitattu 26.5.2015, <http://193.167.122.14/Opari/ontTukiLaadullTeemoittelu.aspx>.

Kangasniemi, M., Utriainen, K., Ahonen, S-M., Pietilä, A-M., Jääskeläinen, P. & Liikanen, E. 2013. Kuvaileva kirjallisuuskatsaus: eteneminen tutkimuskysymyksestä jäsenettyyn tietoon. Hoitotiede-lehti 25/2013. Sisäinen lähde.

Kaskela, M. & Kekkonen, M. 2006. Kasvatuskumppanuus kannattelee lasta – Opas varhaiskasvatuksen kehittämiseen. Oppaita 63. Helsinki: Stakes.

Kaskela, M. & Välimäki, A-L. 2006. Varhaiskasvatus – Tietoa pienten lasten vanhemmille. Esite. Helsinki: Stakes & Sosiaali- ja terveysministeriö.

Kattainen, P. & Kortelainen, M. 2009. Vanhempien kokemuksia osallisuudesta lastensa päivähoidon päiväkotit Lumilinnassa. Savonia-ammattikorkeakoulu. Sosiaalialan koulutusohjelma. Opinnäytetyö.

Kekkonen, M. 2009. Vanhempien näkemyksiä varhaiskasvatuksen kehittämiseksi. Teoksessa J. Lammi-Taskula, S. Karvonen & S. Ahlström (toim.) Lapsiperheiden hyvinvointi 2009. Helsinki: Terveyden ja hyvinvoinnin laitos.

Kekkonen, M. 2012. Kasvatuskumppanuus puheena – Varhaiskasvattajat, vanhemmat ja lapset päivähoiton diskursiivisella näyttämöllä. Väitöskirja. Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. Tutkimus 72/2012.

Kiviniemi, K. 2001. Laadullinen tutkimus prosessina. Teoksessa J. Aaltola & R. Valli (toim.) Ikku-noita tutkimusmetodeihin II – näkökulmia aloittelevalle tutkijalle tutkimuksen teoreettisiin lähtökoh-tiin ja analyysimenetelmiin. Chydenius-Instituutin julkaisuja 3/2001. Jyväskylä: PS-kustannus.

Kiviniemi, R. 2013. Omahoitajatyötapaa päiväkodissa: kokemuksia ja kehittämisideoita. Oulun yli-opisto. Varhaiskasvatuksen pro gradu – tutkielma.

Kuokkanen, H. 2006. Kasvatus ja varhaiskasvatus. Teoksessa A. Häkkä, H. Kuokkanen. & A. Vi-rolainen (toim.) Lapsen parhaaksi - lähihoitaja varhaiskasvattajana. Helsinki: Edita Publishing Oy.

Lammi-Taskula, J. & Varsa, H. 2001. Vanhemmuuden Aika - Vanhemmuuden tukemisen käytän-nöt ja haasteet osana neuvoloiden ja päiväkotien työtä. Nide 7/2001. Helsinki: Stakes.

Lastensuojelulaki 13.4.2007/417.

Metsämuuronen, J. 2006. Metodologian perusteet ihmistieteissä. Teoksessa J. Metsämuuronen (toim.) Laadullisen tutkimuksen käsikirja. Helsinki: International Methelp Ky.

Opetus- ja kulttuuriministeriö 2015. Varhaiskasvatuslain ensimmäinen vaihe voimaan 1.8.2015: La-kimuutoksen keskeinen sisältö. Viitattu 25.1.2015, [http://www.minedu.fi/export/sites/de-fault/OPM/Koulutus/koulutuspolitiikka/vireilla_koulutus/varhaiskasvatus/liitteet/Vaka1_liite.pdf](http://www.minedu.fi/export/sites/default/OPM/Koulutus/koulutuspolitiikka/vireilla_koulutus/varhaiskasvatus/liitteet/Vaka1_liite.pdf).

Oulun ammattikorkeakoulu 2013. Kirjallisuuskatsaus_opinnäytetyön suunnitelmarunko. Sisäinen lähde. Viitattu 26.5.2015, https://oiva.oamk.fi/tietoa_opiskelusta/opinnaytetyo/sote/.

Oulun ammattikorkeakoulun opinto-opas 2014–2015. Sosiaalialan tutkinto-ohjelma, sosionomin [AMK] osaamisprofiili.

Oulun kaupunki 2015. Päivähoito ja esiopetus. Viitattu 26.5.2015, <http://www.ouka.fi/oulu/paiva-hoito-ja-esiopetus/paivahoitoon-tutustuminen-ja-omahoitajuus>.

Ovaska, M. 2004. Päiväkotihenkilökunnan näkemyksiä perhetyöstä ja Kasvuturve-projektista. Teoksessa K. Soili & V. Heli (toim.) Vanhemmuuden ja lapsen kasvun tukeminen päivähoitossa. Helsinki: Tammi.

Saaranen-Kauppinen, A. & Puusniekka, A. 2006. KvaliMOTV - Menetelmäopetuksen tietovaranto. Viitattu 19.11.2015, http://www.fsd.uta.fi/menetelmaopetus/kvali/pohdittavaa.html#L7_3_4.

Salminen, A. 2011. Mikä kirjallisuuskatsaus? Johdatus kirjallisuuskatsauksen tyyppeihin ja hallintotieteellisiin sovelluksiin. Vaasan yliopiston julkaisuja. Opetusjulkaisuja 62. Julkisjohtaminen 4. Viitattu 26.5.2015, http://www.uva.fi/materiaali/pdf/isbn_978-952-476-349-3.pdf.

Silius, K. 2008. Teemoittelu ja tyypittely. Tampereen teknillinen yliopisto. Viitattu 26.5.2015, http://matriisi.ee.tut.fi/hmopetus/hmjatko-opintosemma/2008/Silius_teemoittelu-tyypittely_141108.pdf.

Sirviö, E. 2014. Kasvatuskumppanuuden toteutuminen päivähoitossa - Vanhempien näkökulma. Kemi-Tornion ammattikorkeakoulu. Sosiaalialan koulutusohjelma. Opinnäytetyö.

Stakes 2005. Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet. Viitattu 26.5.2015, <https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/77129/Varhaiskasvatussuunnitelmanperusteet.pdf?sequence=1>.

Talentia 2015. Talentian lausunto varhaiskasvatusta koskevan lainsäädännön uudistamistyöryhmän esityksistä. Viitattu 25.11.2015, http://www.talentia.fi/materiaalit/lausunnot_ ja_kannanotot/lausunnot_ ja_kannanotot_2014/varhaiskasvatustalainsaadannon_uudistus.7

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos 2015. Kaventaja. Viitattu 26.5.2015, http://www.thl.fi/fi_FI/web/kaventaja-fi/eriarvoisuus/hyvinvointi/osallisuus.

Teräs, T. 2010. Tasa-arvoinen varhaiskasvatus? Tapaustutkimus sukupuolesta ja tasa-arvosta päiväkodin arjessa. Helsingin yliopisto. Kasvatustieteen pro gradu – tutkielma.

Tuliharju, A. 2004. Auta lasta kasvamaan. Päivähoidon ja lasten ennaltaehkäisevän mielenterveys-työn kehittämishanke 2001–2003. Loppuraportti. Kuopion sosiaali- ja terveystieteiden tutkimuskeskuksen julkaisu- ja nro 5/2004.

Tuomi, J. 2007. Tutki ja lue – Johdatus tieteellisen tekstin ymmärtämiseen. Jyväskylä: Tammi.

Tutkimuseettinen neuvottelukunta 2015. Hyvä tieteellinen käytäntö. Viitattu 26.5.2015, <http://www.tenk.fi/fi/htk-ohje/hyva-tieteellinen-kaytanta>.

Valli, M. 2014. Kasvatuskumppanuus kunnallisessa päiväkodissa vanhempien osallisuuden näkökulmasta. Humanistinen ammattikorkeakoulu. Kansalaistoiminnan ja nuorisotyön koulutusohjelma.

Varhaiskasvatustilanne 19.1.1973/36.

Varto, J. 2005. Laadullisen tutkimuksen metodologia. Helsinki: Aalto-yliopisto.

Aineisto teemoiteltiin analyysivaiheessa seuraavalla tavalla seitsemän aihepiirin mukaan:

1. Hoidon aloitus

”Vanhemmat pitivät merkittävänä mahdollisuutta tutustua päiväkotiin ennen päivähoiton aloitusta.”

”Perheet aloittivat luottavaisin ja positiivisin mielin päivähoitopaikoissaan, ja arki on myös tuonut positiivista jatkoa kasvatuskumppanuussuhteen rakentumiselle.”

”Tutkimuksessani perheet olivat kokeneet aloituksen hyväksi, vaikka suurimmalla osalla heistä aloitus tapahtui nopeasti.”

2. Haku – ja tuontitilanteet

”Kaikki haastatteleman perheet kokivat päiväkodin ilmapiirin olevan hyvä ja jokaisen perheen olevan tervetulleita tuomaan ja hakemaan lapsiaan.”

”Päivittäisistä keskusteluista nähtiin, että henkilökunta ei oma-aloitteisesti tule keskustelemaan, vastaa kyllä kysyttäessä.”

”Yleensä vanhemmat kokivat lapsen hakemisen päiväkodista mukavana tapahtumana, sillä joka kerta lapsesta sanotaan jotakin.”

3. Varhaiskasvatuskeskustelut

”Jos lapsen kehityksessä ei ollut ongelmia, kokivat vanhemmat vasukeskustelun pelkästään mukavaksi keskusteluhetkeksi.”

”- vanhempien - - näkemyksen mukaan Vasu-keskustelut olivat tärkeitä tilanteita, joissa he pääsivät lähemmäs lapsen hoitopaikan arkea ja yhdessä työntekijän kanssa keskittyivät puhumaan lapsen asioista.”

”Vasukeskusteluja pidettiin antoisina ja ne mahdollistivat yhteisen keskustelun koskien lasta ja hänen sen hetkisiä tarpeitaan.”

4. Omahoitajuus

”Vastuuaikuisuudessa vanhemmat arvostivat jatkuvuutta eli sitä, että lapsen asioihin liittyvät keskustelut käytiin aina saman henkilön kanssa.”

”Pienempien lasten ryhmässä omahoitaja koettiin tarpeelliseksi, kun lapset tarvitsevat turvaa.”

”Vanhemmat kertoivat, että luottamus kasvaa omahoitajuuden myötä, kun asioista voi kertoa paremmin omahoitajalle.”

5. Yhteisöllisyys

”Tärkeimpänä asiana mahdollisessa toiminnassa pidettiin perheiden aktivoimista toimintaan ja rentoa yhteistä aikaa perheiden kesken. Yhteisen toiminnan koettiin edistävän ja lämmittävän suhdetta perheiden ja työntekijöiden kesken.”

”Koko perheen tapahtumat, joissa oli rentoa yhdessä oloa, koettiin mieluisiksi.”

”- vanhemmat arvostivat osallisuutensa kokemuksen mahdollistajina myös perinteisiä päiväkodin järjestämiä tapahtumia, joista mainittiin vanhempainillat, juhlat ja vapaamuotoiset kahvihetket.”

6. Sähköinen viestintä

”Haastateltavat toivoivat päiväkodin henkilökunnan ja perheiden välille koulumaailmasta tuttua Wilman tapaista keskustelu- ja tiedotuskanavaa. Sähköinen keskustelukanava toimisi molemminpuoliseen viestintään.”

”Yksi vanhemmista toi esille sen, että lapsella saattaa olla kaksi kotia, joten tiedottaminen kulkee silloin paremmin sähköpostin kautta.”

”Sähköisen viestinnän tarpeellisuus nousi tutkimuksessani esille myös kasvatuskumppanuuden toteutumisen näkökulmasta.”

7. Kehitysehdotukset

”Haastatelluilta nousi vahvasti esille toive isien ja perheiden yhteisöllisyyttä tukevasta toiminnasta.”

”Vanhemmat ehdottivat, että perheille, joiden lapset aloittavat ensimmäistä kertaa päiväkodissa, voitaisiin jakaa tietopaketti päiväkodin tärkeistä asioista.”

”Vanhempien mielestä tiedottaminen on hyvää päiväkodissa, mutta kuitenkin he toivoivat siihen vielä parannusta. Kaksi vanhempaa ehdotti samanlaista peda.net-verkkoa, kuin kouluissa on.”

OPINNÄYTETYÖN YHTEISTYÖSOPIMUS

I Toimijat		
Tekijä (Opiskelija)	Etinimi	Sukunimi
	Laura	Anttila
	Osoite	Sähköpostiosoite
	[REDACTED]	o0anla00@students.oamk.fi
	Puhelinnumero	Koulutusohjelma
	[REDACTED]	Sosiaalialan koulutusohjelma
Toimeksi-antaja	Organisaation nimi	
	Työn ohjaaja/yhteyshenkilö	Osoite
	Puhelin	Sähköposti
Oulun ammattikorkeakoulu	Yksikön nimi	
	Sosiaali- ja terveysala	
	Ohjaava opettaja	Osoite
	Pirkko Pietilä	Kiviharjuntie 8, 90220 Oulu
	Puhelin	Sähköposti
		pirkko.pietila@oamk.fi
Opinnäytetyön ohjaus ja vastuu	Vastuu opinnäytetyön tekemisestä ja tuloksista on Tekijällä. Ammattikorkeakoulun vastuu rajoittuu opinnäytetyön tavanomaiseen ohjaukseen.	
	Toimeksiantaja sitoutuu antamaan Tekijän käyttöön kaikki opinnäytetyön tekemisessä tarvittavat julkiset tiedot ja aineistot sekä ohjaamaan opinnäytetyötä toimeksiantajaorganisaation näkökulmasta. Jos opinnäytetyön tekeminen edellyttää salassa pidettävien tietojen tarkastelemista, laaditaan siitä tarvittaessa erillinen salassapitosopimus.	
Tulosten julkistaminen ja luottamuksellisuus	Opinnäytetyö on kokonaisuudessaan julkinen. Mikäli opinnäytetyö sisältää liikesalaisuuksia tai muita julkisuuslaissa salassa pidettäväksi määrättyjä tietoja, on opinnäytetyön raportti laadittava niin, että tietojen luottamuksellisuus säilyy. Tarvittaessa salassa pidettävät tiedot on jätettävä työn tausta-aineistoon. Opinnäytetyö raportoidaan ammattikorkeakoulujen julkaisuarkisto Theseukseen (http://www.theseus.fi) tai Oulun ammattikorkeakoulun Intraan. Opinnäytetyötoimijat päättävät raportointitavan opinnäytetyön valmistuttua.	
	Tekijä, Toimeksiantaja ja Ohjaava opettaja sitoutuvat pitämään salassa kaikki opinnäytetyön tekemisessä ja sitä edeltävissä tai sen jälkeisissä neuvotteluissa esiin tulevat luottamukselliset tiedot ja asiakirjat sekä pidättäytymään käyttämästä hyväkseen toisen osapuolen ilmaisemia luottamuksellisia tietoja ilman erillistä lupaa.	
II Suunnitelma		
Opinnäytetyö	Aihe/työnimi	
	Vanhempien kokemuksia kasvatuskumppanuuden toteutumisesta päiväkotiyhteistyössä - Kuvaileva kirjallisuuskatsaus	
	Kehittämis-/tutkimustehtävän tavoite ja tulos	
	Tavoitteena on koota kirjallisuuskatsauksen avulla tutkimustietoa yhteen varhaiskasvatuksen työalueen työntekijöiden hyödynnettäväksi sekä antaa kehitysehdotuksia kasvatuskumppanuudesta	
	Keskeiset menetelmät	

Kuvaileva kirjallisuuskatsaus, teemoittelu	
Toimeksiantaja maksaa opiskelijalle tai ammattikorkeakoululle työn tekemisestä	☐ Kyllä ☒ Ei
Opinnäytetyölle on nimetty ohjaajaksi työelämän edustaja	☐ Kyllä ☒ Ei
Toimeksiantaja hyödyntää opinnäytetyön tuloksia toiminnassaan	☐ Kyllä ☒ Ei
Tarkempi selvitys opinnäytetyösuunnitelmassa <u>12.6.2015</u>	
Allekirjoitus	Hyväksyn opinnäytetyön toteutuksen ja ohjauksen Toimijat ja Suunnitelma -kohdissa esitetyllä tavalla.
Päivämäärä <u>12.6.2015</u>	Ohjaavan opettajan allekirjoitus <i>Kalle Pirkko Pietilä</i>
III Sopimusehdot	
Oikeudet tuloksiin ja muuhun opinnäytetyöhön liittyvään aineistoon, laitteisiin ja sovelluksiin	Valitaan A, B, C tai D.
	A ☐ Käyttöoikeuden luovutus (ei muunteluoikeutta) Tekijänoikeus opinnäytetyön tuloksiin kuuluu opinnäytetyön Tekijälle (Opiskelija). Tekijä myöntää Toimeksiantajalle rinnakkaisen käyttöoikeuden opinnäytetyöhön ja siihen liittyvään aineistoon. Toimeksiantaja saa valmistaa opinnäytetyöstä kopioita, esittää ja näyttää aineistoa ja levittää opinnäytetyöstä tehtyjä kappaleita. Toimeksiantajalla ei ole oikeutta muuttaa opinnäytetyötä ilman Tekijän lupaa. Muusta käytöstä on sovittava erikseen kirjallisesti. Toimeksiantaja ei voi siirtää tämän sopimuksen mukaista käyttöoikeutta kolmannelle osapuolelle. Käyttöoikeus on voimassa _____, 20 _____ saakka. Tekijä luovuttaa Oamkille rinnakkaisen käyttöoikeuden opinnäytetyöhön ja siihen liittyvään materiaaliin ilman erillistä korvausta. Käyttöoikeus sisältää oikeuden säilyttää opinnäytetyö ja siihen liittyvä materiaali sekä käyttää sitä opetus- ja tutkimustoiminnassa, kirjastopalveluissa, toimintansa esittelyssä ja markkinoinnissa ja muussa tavanomaisessa toiminnassaan.
	B ☐ Käyttöoikeuden luovutus (sisältää muunteluoikeuden) Tekijänoikeus opinnäytetyön tuloksiin kuuluu opinnäytetyön Tekijälle (Opiskelija). Tekijä myöntää Toimeksiantajalle rinnakkaisen käyttöoikeuden opinnäytetyöhön ja siihen liittyvään aineistoon. Toimeksiantaja saa valmistaa opinnäytetyöstä kopioita, esittää ja näyttää aineistoa ja levittää opinnäytetyöstä tehtyjä kappaleita sekä tehdä siihen levittämisen ja yleisön saataville saattamisen kannalta tarpeelliset muutokset. Muusta käytöstä on sovittava erikseen kirjallisesti. Toimeksiantaja ei voi siirtää tämän sopimuksen mukaista käyttöoikeutta kolmannelle osapuolelle. Käyttöoikeus on voimassa _____, 20 _____ saakka. Tekijä luovuttaa Oamkille rinnakkaisen käyttöoikeuden opinnäytetyöhön ja siihen liittyvään materiaaliin ilman erillistä korvausta. Käyttöoikeus sisältää oikeuden säilyttää opinnäytetyö ja siihen liittyvä materiaali sekä käyttää sitä opetus- ja tutkimustoiminnassa, kirjastopalveluissa, toimintansa esittelyssä ja markkinoinnissa ja muussa tavanomaisessa toiminnassaan.
	C ☐ Taloudelliset tekijänoikeudet luovutetaan kokonaan toimeksiantajalle Tekijä (Opiskelija) luovuttaa Toimeksiantajalle kaikki opinnäytetyöhön ja sen tuloksiin liittyvät taloudelliset tekijänoikeudet. Toimeksiantajalla on oikeus luovuttaa tämän sopimuksen mukaiset oikeudet edelleen kolmannelle osapuolelle Tekijää kuulematta ja tehdä levittämisen ja yleisön saataville saattamisen kannalta tarpeelliset muutokset. Oikeuksiensirtoon sisältyy, mutta ei rajoitu, kaikki oikeudet muuntaa, välittää, esittää julkisesti ja levittää tallennetta, siirtää se toiselle medialle ja valmistaa kopioita (myös otteita) esittämistä, myyntiä, vuokraamista tai muuta levittämistä varten hyödyntämällä sähköistä, analogista- tai digitaaliteknologiaa, cd- ja dvd-formaatteja, multimediaa, printtimediaa, tietoverkkoja ja videovuokrausjärjestelmiä ja muita vastaavia teknologisia ratkaisuja jakelutavasta riippumatta. Tekijä vakuuttaa, että hänellä on oikeus luovuttaa kaikki edellä mainitut oikeudet, ja että kyseiset oikeudet eivät Tekijän parhaan tiedon mukaan loukkaa kolmannen osapuolten oikeuksia. Toimeksiantaja luovuttaa Oamkille rinnakkaisen käyttöoikeuden opinnäytetyöhön ja siihen liittyvään materiaaliin ilman erillistä korvausta. Käyttöoikeus sisältää oikeuden säilyttää opinnäytetyö ja siihen liittyvä materiaali sekä käyttää sitä opetus- ja tutkimustoiminnassa, kirjastopalveluissa, toimintansa esittelyssä ja markkinoinnissa ja muussa tavanomaisessa toiminnassaan.
D ☐ Tekijänoikeuksista sovitaan erikseen Tekijä ja Toimeksiantaja ovat sopineet opinnäytetyön ja sen tulosten tekijänoikeuksista luovuttamisesta seuraavaa:	